

Poštnina plačana v gotovini

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1931

3

Slišali in čitali ste že neštetokrat, da je knjiga človeku nujno potrebna, da ni luksus za bogatine, niti samo za učene ljudi, marveč da je potrebna vsakemu.

LJUDSKA KNJIŽNICA

je resnično za vsakega.

VSEBINSKO

so knjige Ljudske knjižnice pristopne in za čitanje priporočljive slehernemu človeku, kajti izbrane so tako, da ne nudijo te knjige nobenih posebnih težkoč, takih, ki bi jih najpreprostejši človek ne mogel premagati. Z druge strani pa je vsaka knjiga tudi trajne vrednosti in toliko pomembna, da jo je vredno hraniti doma, imeti jo ne le izposojeno, ampak v trajni posesti, da jo moreš o priliki v drugo in v tretje čitati, da jo ima na razpolago vsa družina in da ostane kot dragocena dediščina še potomcem.

NABAVNA CENA

je tako nizka, da jo zmore skoraj vsak, še tako siromašen človek, saj velja Ljudska knjižnica samo Din 12— na mesec. Vsako leto izide šest krasnih v polno platno vezanih knjig, to se pravi vsak drugi mesec ena, vsak mesec pa je treba plačati le Din 12—, tako da velja vsaka knjiga Din 24—. Za to ceno takih knjig ne dobiš nikjer.

V letu 1930/31

so že izšle in še izidejo v Ljudski knjižnici za njene stalne naročnike sledeče knjige:

Victor Hugo: Leto strahote 1793

Maurice Constantin-Weyer: Usodna preteklost

Lewis Wallace: Ben Hur I. del

Lewis Wallace: Ben Hur II. del

Henrik Sienkiewicz: Skozi pustinje in puščavo

I. Remizov: V sinjem polju

Poleg Ljudske knjižnice izdaja Jugoslovanska knjigarna še Leposlovno knjižnico, Zbirko domačih pisateljev, Zbirko mladinskih spisov in »Kosmos«, zbirko poljudnoznanstvenih in gospodarskih spisov, potopisov, spominov itd.

Zahtevajte prospekt, ki Vam ga knjigarna pošlje brezplačno. Naročite se po dopisnici in navedite natančen naslov.

Kdor se naroči, se je obvezal za 1 leto.

Vsak naročnik knjižne zbirke ima pravico do 25 % popusta na vse knjige iz založbe Jugoslovanske knjigarne, izvzemši šolskih.

Z. V.

Materina roka vodi naj otroka!

(Razmišljanje mlade mamice.)

Mrak pada v mojo sobo. Tiho odložim delo in se zamislim v šest let, ki sem jih preživela s svojim malim, ki bo jutri prvokrat prestopil šolski prag. Tiho je — misli moje pa prehodijo še enkrat vso žiljensko pot mojega otroka, vse sladke in radostne ure njegovih mladih dni.

Vsa blažena sem, ko čutim, da sem z ljubeznijo v srcu vstopila v deželo otrok in mater.

Glasovi so v mojem srcu, ki šepetajo:

Zrak bodi svojemu otroku in solnce.

Drevo mu moraš biti in voda.

Pa še most, ključ, okno, ograja.

Bodi mu knjiga, ogledalo, najboljša prijateljica

in zlata vez, ki se nikoli ne pretrga.

Odrpito je moje srce — jaz pa poslušam njega glas in spoznavam, kako varno in brezskrbno raste otrok ob ljubeči materini roki.

Zrak sem svojemu detetu.

Pomlad prihaja v deželo, vsa lepa in jasna in polna solnca in toplote. Nežni pomladni cveti kukajo iz zemlje in se boječe razgledujejo po cvetočem svetu.

Po zelenih livadah hodim, da se okrepim na svežem pomladnem zraku, ki tako blagodejno vpliva na me, po dolgi, mrzli zimi.

In mi je v tem pomladnem ozračju kot otroku, ki počiva v materinem naročju in je varen pred vsemi nevarnostmi.

Vsa sem blažena v misli, da sem bila tudi jaz svojemu malemu zraku, ki ga je dihal, ko je sladko počival v mojem telesu in pozneje, ko je ležal v svoji mali, rožnati posteljici in sem sedela ob njegovi glaviči.

In vem in čutim, da je otroku materina bližina kot topel pomladni dih, ki mu pordeči lička, razjasni oči in razgiba njegovo srce v sladki otroški smeh. Vsa svetna razveseljevanja, vse zabave in prireditve me niso mogle zvabiti od tople zibelke, kjer so me gledale jasne oči mojega malega. Dih ljubezni je bil, ki me je vezal in priklopal k zibelki.

Sveže zelenje rahlo pošumeva v gozdiču, tiho se sklanja sveže popje v pomladnem vetru in ptice si pleto topla gnezdeca. Moje srce pa je polno pomladne sreče, ki jo diha cvetoča природа. In vsa sem polna tihega, materinskega veselja — saj imam v svojem domu dete — svoje zlato dete.

Solnce.

Tih, mračen dan je. Solnca ni, le dežne kaplje enakomerno udarjajo na liste drevesa pod oknom.

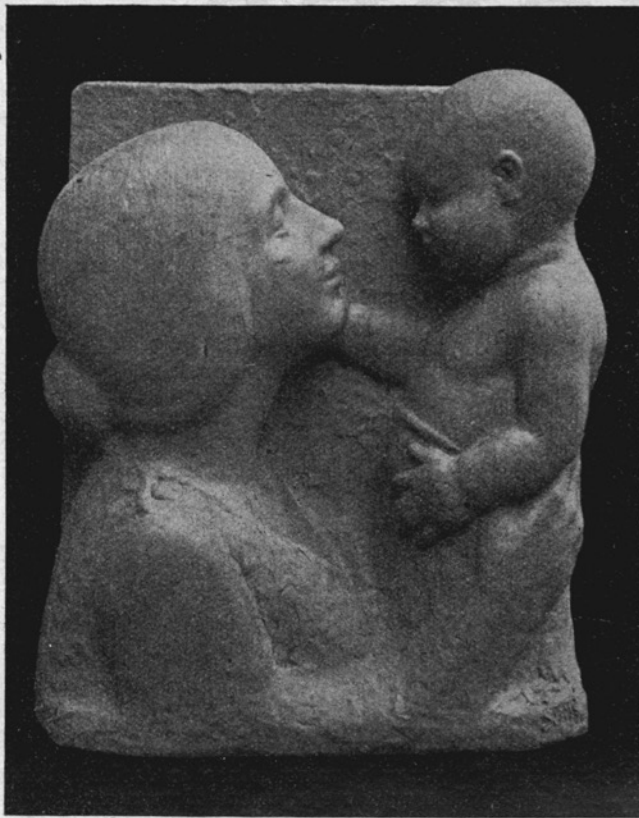
V zibelki spava dete. Na rožnih ličkih mu sedi sladek nasmeh. So mu li priklicali ta usmev angelci, o katerih sanja, ali palčki — skakalčki; morebiti pa sanja o svoji materi, o svoji ljubi zlati materi.

Počasi pretegne ročice, svetle oči pogledajo in se potope s toplim nasmehom v dobre majkine oči, ki se sklanjajo nad njim.

Že sedi v materinem naročju. Pa danes ni v sobi solčnih žarkov, ki bi jih mali lovil in na nebu ni svetle, zlate lučke, da bi ji želel dobro jutro.

Pa saj ima mamicol! Ona mu je največja, najtoplejša zlata lučka, ki mu zna pričarati v otroško sobo solnce in pomlad in cvetje in vse otroško veselje, da je soba polna vriska in smeha.

Mati z detetom.

Zunaj pada dež. V sobi pa sije svetlo pomladno solnce in njega žarek nalahno poboža materino lice in ji zašepče:

Ljubim te,
mamica moja!

Drevo.

»Si jokalamamica? Ti je hudo?« vprašajo začudeno otroška usteca. »Da otrok moj, jokala sem. Prišlo je nekaj, kar me je užalostilo.« »Užalostilo?« Tako čudno in nerazumljivo izgovori otrok to besedo.

»Da užalostilo. Imaš lepo igračo. Med igro ti pade na tla in se ubije in ti žaluješ za njo. Pa pričakuješ nekaj lepega, veselega, kar mora priti — a ne pride. Žalosten si, glavico nasloniš na ramo in bridko zaplakaš. Pa vedi otrok moj, žalost in jok morata imeti svoje meje. Poglej drevo! Polno je sladkega, rdečega sadu. Pride vihar — naenkrat je vse sadje na tleh. Drevo je golo. Sameva v ortu in žalostno gleda na liste in sadeže, ki leže po tleh.

A drevo v svoji žalosti ne obupa. Ono ve, da se bo zopet zjasnilo nebo, posijalo zlato solnce, prišla cvetoča pomlad in ga okrasila z novimi listi in cveti.

Glej, enako misli tudi tvoja mati, ki je po žalostnih trenutkih zopet vesela. Tudi ti hočeš postati velik in močan kot drevo, ne telesno, ampak dušno in srčno. Zato moraš biti močan, kadar te bole tvoji beli zobki in ti je glava vroča in bolna. Pa je žioljenje trnjeva pot in malokdaj bo ustreglo tvojim željam. Tudi v takih trenutkih bodi pogumen in potem boš kot visoko drevo, ki kloni, a se ne zlomi.

Ko se bodo tvoje očke zopet zalile s solzami, boš mislil na ono močno drevo — če premore ono, zmoreš tudi ti.«

»Bom, mamica, bom.«

Voda.

V samem solnčnem zlatu se koplje travnik in polje. In na teh cvetočih tratih se igra moje dete. Trga cvetje, lovi zlate solnčne žarke in koplje in rahlja svežo zemljo. Pa so prstki vsi umazani od prsti in še nosek in usteca so dobila pečat od matere zemlje. Želodček mu postane lačen, usteca suha. Glad in žeja privedeta mojega zamorčeka k meni. Preden se okreпча, si mora svoje umazane roke temeljito umiti v čisti vodi. Tudi rdeča, vroča lička in črni nosek se okopljeta v hladni studenčnici.

»Mamica, je prišla ta voda od daleč, izpod one visoke gore? pripoveduj mi, mamica moja!«

Že mnogo povesti o vodi ve moj mali, veselih in resnih. Danes pride na vrsto zopet ena resna.

Že me gleda sveži obrazek, kedaj začnem s povestjo in drobne roke pokojno leže v mojem naročju.

»Ugani, o kateri vodi ti bom povedala?«

»O tisti, ki teče mimo travnika.« »Ne, je bližje.« »O oni, ki teče pod gozdičem.«
»Ne, ne, Poleg tebe je. To je mati.«

»Mati?«

»Da, mati. Poslušaj! Pride priložnost in otrok na skrionem polize smetano, ali se zlaže, pretepe drugega otroka ali sploh naredi kaj takega, da njegov angel varuh joka nad njim, da so starši žalostni in potrti. Otrok čuti: »Danes je moje srce grdo, umazano in gre k materi in se ji odkrito izpove. Resne so materine oči in svareče njene besede — a vendar polne dobrote in ljubezni. Kakor čisti rosní biseri padajo njene besede v otroško dušo.

Si že slišal, ko je kdo rekel: »Sedaj mi je lažje v srcu.« Tako bo potem tudi tebi, ko boš odstranil vse temne in umazane koticke v svojem srcu in ti bo duša lepa, čista, kot čisti vodni val. Pa se sklenejo roke otroka in matere in prosijo dobrega Boga, naj vse očisti s sveto vodo, da bo vse živoljenje čisto in jasno.

Pozneje, ko otrok odraste, rastejo tudi temni koti v srcu — duša je vedno bolj umazana in vedno bolj polna zmot in prevar. Pa si srce zaželi, da bi bilo zopet čisto in mirno. V tihem mraku stopi tja, kjer plamti rdeča lučka in poje tiho — svojo večno pesem Gospodu. Tam položi ubogi zemljan svoje skesano srce pred Gospoda in se mu izpove. Svetli prameni večne luči se odražajo v tihem božjem hramu in razsvetle z večno božjo ljubeznijo srce in dušo skesanega zemeljskega otroka. In on čuti in ve, da je nepopisno lepo, ko je srce čisto in duša mirna in polna lepote božje.

Most.

Večer je. Topla svetloba je razlita po prijazni sobi. Iz vsakega kota diha zadovoljstvo in ljubezen.

Lepota in prijetnost večera gané otroku srce.

»Najlepše je doma pri starših,« vzklikne otrok in objame očeta in mater.

»Da otrok, najlepše je doma. Vse ti nudi dom. Uživaš ljubezen očetovo in materino, ki skrbita, da imaš prijazno, toplo sobo, dobro posteljico in toliko nepričakovanega veselja ti vedno napravita.

V tej svoji sreči pa moramo misliti tudi na one ljudi, ki jim je žalost sestra in pomanjkanje vsakdanji gost.«

Od te ure zida mati most od otroškega srca do src vsega človeštva. Vsak najmanjši drobec ji pomaga zidati v otroški duši most usmiljenosti in sočutja in še ljubezni. Tudi raztrgane hlačke, suknič in nogavice pomagajo graditi.

»Na svojo obleko moraš bolj paziti. Ne veš, kako veseli so ubogi otroci, če dobe obleko, ki je še cela.«

Pride teta in prinese malemu polno sladkih dobrot. Polovico slaščic podari otrok Metki, ki je bolna in siromašna. Zopet kamen več na mostu.

Za božič pridno hrani in zbira. Mnogo premagovanja in samozatajevanja je potreba mali otroški duši — a vendar, kako je prijetno kupovati za te pritrpane novce darila, ki bodo osrečila uboge, revne otroke na sveti večer. Kako ponosen je otrok, da lahko pomaga malemu Jezuščku, ki mora obdariti toliko otrok. Ali ni tudi on droben angelček, ki hodi po svetu in deli dobrote ubogim in zapuščenim?

Mine leto dni in most je večji in močnejši.

»Otrok moj, ko dorasteš, bo po tem mostu romalo mnogo človeškega gorja in bolesti k tebi k tvojemu srcu. O, da bi se vračali vsi oni bedni s težko obloženimi vozovi tooje tolažbe, pomoči, sočutja in globoke ljubezni!«

Ključ.

»Zakaj, zakaj?« To je kot nikoli ne izpeta otroška pesem. Materina ušesa so je že polna.

»Vsega vendar še ne smeš vedeti,« ga posvari mati.

»Zakaj ne smem vsega vedeti?«

»Ker si še majhen.«

»Zakaj sem tako majhen?«

»Zato, ker je vsakdo najprou majhen, potem šele velik, kakor coetica v lončku. Iz malega nežnega popja se razvije krasen, velik cvet.

Tako, otrok moj, sedaj boš lepo miren, moram pospravljati.«

»Sedaj pospravljati? Zakaj sedaj?«

»Zato.«

»Zato« je beseda, ki je podobna vratom, ki se zapro. In otrok ve, da se mu ta vrata ne odpro več.

Mati odide na delo. Pa ji med delom neprestano prihaja na misel beseda »zato«. Tudi ona je ne ljubi — a vendar mora otroku enkrat dopovedati, da ne sme vsega vedeti.

Mali nagajivec je zopet pri materi. V rokah drži polno ključev.

»Kako lepi so ključi mamica! To je tvoj ključ, to je ključ mojega očka in tega malega smem imeti jaz mamica? Zakaj ne?«

»Povem ti, moj mali.«

V eno roko vzame šop ključev, v drugo pa otroka, »To je ključ od mamičine pisalne mize. Kakor vojak na straži čuva on, da ostane vse v predalu: materina pisma, denar, znamke. Ta ključ zapira predale, kjer je spravljeno perilo, oni tam jedilno shrambo. Tako mi vsak ključ nekaj čuva in zapira. Veš li, zakaj moram s ključem zapirati?«

»Da ne morem jaz priti do odprith predal in tam brskati.«

»Da, tako je. Zato zaklepam s ključem, da ne pridejo tja nepoklicane oči in roke.«

Beseda »zato« je ključ, s katero zapre mati ono, česar otrok ne razume. Saj veš, otrok moj, da v vsako stvar ne smeš še pokukati s svojim noskom. O, mnogokrat je mati vsa trudna in izmučena od dela — a vendar odgovarja neumorno na vsa otroška vprašanja. Včasih pa mora obrniti ključ in zapreti otroku vprašanja z besedo »zato«. In tedaj dete moje, ne vprašuj naprej, ker mati ve, kedaj sme obrniti ključ in izreči besedo »zato«.

Otroške oči počivajo s toplim razumevanjem na materinem obrazu.

Mati pa pomisli: Potrpežljiva bom pri otrokovem vprašanju, saj je vendar tako lepo, ko mati odkriva svojemu otroku skrivnostno zaveso božjega stvarstva in mu s svojo besedo pripoveduje o lepoti in čudovitosti narave.

Okno.

Včasih, ko je zemlja polna solnca in se gozd smehlja v zlatih solnčnih žarkih, zaidem v cvetoča polja in dehteče travnike. Sama grem — le misli moje me spremljajo. Srečna sem, ko vidim toliko lepote v stvarstvu in pridejo mi na usta besede:

Oči, moja ljuba okenca,
dajte mi, dajte solčni sij!
Pijte oči, o pijte
od te prelesti in lepote sveta.

Tudi svoje dete bi rada naučila, da bi znalo s pravimi očmi gledati lepoto božjo. Pa saj mu je morebiti že Bog položil v dušo dar pravega gledanja in opazovanja.

Gosta megla pokriva gorovje. Niti enega vrhunca ne ugleda lepote žejno oko. Proti mraku pa se megle nekoliko pretrgajo. Z malim stopiva proti bližnji gori. Počasi capljajo doletne nožice — pa, naenkrat se mu izmuzne otroška ročica iz moje. že teče, vriska in isteza svoje ročice proti žarku, ki je ušel megli in pozlatil del gore. Ta otroški vrisk je bil odmev materinega veselja.

Ob poti leži trobotnica. Neusmiljena roka jo je utrgala in zabrgla. Vsa ovenela je že, skoro nič živoljenja ni več v njej. Pa jo odnesemo domov in jo damo v kozarec, da se osveži v vodi. Ko je drugo jutro moj mali vstal, ga je pozdravljala na njegovi mizici trobotnica, ki je bila vsa sveža in zopet polna živoljenja.

Na ortu je vrisk in krik otrok. Že mi prinese otroška ročica napol golega ptička. »Ga smem obdržati, mati?« Moje oči tako bolešno pogledajo otroka, da mu vsaka naslednja prošnja zamre na ustih. »Kako bi mogel vzeti tega majcenega otroka — ptička njegovim staršem — ne tega bi gotovo ne mogel storiti.«

Hitro vzamemo lestvo in odnesemo ptička v gnezdece. Pa so bila otroška srčeca vsa vesela, ko so videla, kako zadovoljno počiva ptiček v svojem gnezdecu.

Da je trata zelena in jezero v lepih nočeh srebrno, to je veselje vsakomur. Da ima pa mrablja čisto svoje posebno delo in živoljenje, pridna čebelica zopet svoje in da ima snežinka tako lepo obliko, to ne veseli vsakega, ker tega ne ve, ker ni opazoval. Mati pa to dobro umeva. Knjige, ki nima notranje vrednosti ne čita — jo odstrani. Le one knjige so ji dobrodošle, iz katerih bogato črpa duševno hrano, da jo bo lahko prenesla v otroško dušo.

Ograja.

Vrt je poln pomladnega cvetja. Beli zvončki zvone z belimi glavicami, temni, veliki cveti vijolic se ponižno dvigajo med zelenimi listi, nežni narcisi se zvedavo ozirajo po pomladnem vrtu, ki je obdan z ograjo.

»O mati, da morem prodreti ograjo in priti v vrt.« »Veruj mi otrok, ograja ima že prav, da čuva vrt. Če bi ne bilo ograje, bi bil vrt kmalu opustošen in nas ne bi več mogel razveseljevati s svojimi bogatim cvetjem.«

In mati premišlja o vrtu in ograji in tiho modruje v svojem srcu: Otrok moj, tudi jaz bom tebi visoka in gosta ograja. Solnce in dež bom pustila k tebi, tudi nevihtam in viharjem ne bom mogla ubraniti, da bi te ne obiskale. Skrbno bom pazila, da ne pridejo do tebe hudobne človeške roke, da se tvoje duše ne dotakne umazano človeško srce. Spremljala bom vsak tvoj korak, pretehtala vsako besedo, ki pride iz ust tvojih tovarišev k tebi. Globoko bom pogledala v srca onih, ki jim bom zaupala svojega otroka.

Vse tajnosti in uganke žioljenja mu bo rešila ona, saj njen otrok ve, da je pri materi najslajše zatočišče za vse bridkosti in za vse radosti žioljenja.

Knjiga.

V dalji se glasi večerni zvon. Mrak zavije vse stvarstvo v svojo tiho skrivnostno večerno pesem. Lučka za lučko mežika skozi okna hiš, bele zavese trepečejo v rdeči svetlobi.

Ob mizi sedi otrok in zvojni s svojimi nožicami, ki so med dnevom toliko skakale po pisanih tratah in logih. In v tej večerni uri zahrepeni otrok po svoji najlepši knjigi: po materi. Ob nobeni knjigi se tako lepo ne odpočije kot ob tej. Položijo se ji v naročje roke, glavica se ji nasloni na prsi in potem se sladko počiva in poslušša, poslušša cele dolge večere. Ta knjiga ve vse. Pripoveduje pravljice o gradovih, o kraljičinah, o vitezhih; stopi v bajno deželo povodnega moža in tudi tja k dobrim belim vilam ji pohite misli: Tako lepo in mirno zna pripovedovati ta knjiga. Ona opravi brez hudobnih čarovnic in grdih mož, ki vzbujajo v otroškem srcu strah in grozo. V njenih pravljicah najdejo vsi otroci pot domov k staršem. Pa pripoveduje ta knjiga tudi resnične povesti o dečkih in deklicah, ki skačejo po travnikih kakor pisani metulji in delajo isto, kar dela on. Kako si zaželi otrok, da bi bil tako srčno dober in usmiljen, kakor je bila Metka, nikoli pa ne tako hudoben, kakor je bil Mirko.

Ob posebnih dneh pridejo na vrsto tudi spete povesti. In potem hodijo tam po nebeških ortovih in se igrajo z angelci. Pa se ustavijo pri malem Detetu in ga spremljajo na begu in rajajo z njim okrog sv. Jožefa in Marije v njihovi skromni hišici.

Pa se čudi otroška glavica, kako more mati vedeti toliko in tako raznovrstnih povesti!

V tihih urah, ko je šivala in vezla, so ji misli poromale v deželo otroškega doživetja. Ljubeče je spravila v svoje srce najgloblje in najlepše človeške in božje skrivnosti in tako hrani v svojem srcu bogato knjigo, ki jo odpira otroku dan za dnem. Za njega je zbirala vse te srčne zaklade.

Ogledalo.

Nova obleka. Otrok je že v njej in se ogleduje. Pa stopi pred zrcalo, se premeri od glave do nog, se zavrti na peti, da se vidi okrog in okrog. Z zadovoljstvom počivajo njegove oči na sliki, ki je v ogledalu.

»Mati, mlekarica mi je rekla, da sem lep otrok.«

»Tako ti je rekla? Veš, otrok, Bog ti je dal zdrave ude, krepko telo. Mati pa ti je podarila lepo obleko. To je vse. Pa tvojega čvrstega telesa ne vidim rada v ogledalu. Mnogo ljubše mi je, ako zdrav in vesel skačeš zunaj v naravi in se igraš. Materi je mnogo ljubši zdrav, svež in vesel otrok, kakor pa lep.«

Tiho misli mati: Čas je, da moj otrok pogleda v ogledalo, ki ga bo v resnici naredilo lepega in ljubeznivega. In tako dela sama na sebi, da bi bila ona sama otroku ogledalo. To ogledalo ima otrok od jutra do večera pred seboj. Otrok vidi svojo mater, ko kleči pred Križanim in moli, vidi njeno marljivo delo od zore do mraka, pa še njeno redoljubnost in snago. Tudi mu ne uide njena usmiljenost in radodarnost nasproti siromakom. Iz materinih ust ne sliši otrok nikoli hudobne besede. V materinem srcu ni prostora za laž in opravljanje.

Mati je vedno vesela in zadovoljna; ona je kakor ogledalo, polno luči, polno svetlobe.

Mnogokrat je otrok slab, jezen, neubogljiv, brezobziren in potem se vpraša mati: Kje je to videl? Skrbno pregleda tedaj svojo notranjost in še bolj temeljito čisti ogledalo svoje duše, svojega srca, da bo otroku res prineslo samo svetlobo, brez temnih senc.

Najboljši tovariš.

Mati ne pozna počitka. Te njene uboge roke, ki poznajo le delo in to ubogo belo čelo, ki mora vedno, vedno misliti in skrbeti! Sempatja si pa le ukrade hip, da se odtegne vsakdanjosti in pohiti v kraljestvo svojega otroka. In tedaj se zgodi čudež. Prej polna skrbi — postane naenkrat vsa razigrana, vsa mlada in polna otroškega veselja — otrok pride k svojemu otroku.

Otroška soba je tedaj polna življenja, polna dela. Stol služi za voziček. Na njem leži poleno — to je bolan otrok. Za travnik služi preproga. Tu je skakanja in prekucevanja. Prazen zabojček je auto. Pod mizo v kotu ima ta auto svojo garažo. Tudi mamica mora sestri na auto in se odpeljati v daljna mesta. Seveda mora potem izčrпно poročati, kaj je videla v daljnih tujih krajih.

Mati z otroki.

Ko se otroška glavica naveliča tega, sedejo vsi okrog mize in tedaj zidajo in grade hišice in gradove. Vse jim prav pride: ilovica, škatlice od žoeplenk, drobni klinčki. Iz pisanega papirja pa rastejo ribice, žabe, ptički in vse polno drugih živalic. Mati priskoči večkrat na pomoč. Sedaj mora prav zaokreniti svinčnik, naravnati škarje in iglo. Pa njena pomoč ne sega predaleč. Otrok mora sam misliti in si nekoliko beliti mlado glavico, kako bo naredil to in ono. Vesela je mati, ko vidi, kako so otroci v delo zatopljeni, kako spretne in gibčne so jim ročice. Med delom si tudi zapoje veselo pesemco. Aj, kako hitro jim minevajo deževni dnevi, kako hitro odkima starka zima svojo mrzlo pesem.

Pomladno cvetje, zeleni travniki, drobni ptički, smejoče solnce pa priklčeje otroke v svoje mlado kraljestvo. Ročice se strnejo v krog, noge zaplešejo, otroški glasovi pa v sladki pesmici pozdravljajo pomlad. Z njimi raja mati, z njimi lovi pisane metulje, odbija žogo in trga cvetje.

Semintja se oglasi v otroškem srcu hudobček.

»Jaz znam boljše kakor Ivanka.«

»Najlepše cvetlice je potrgal Stanko.«

»Tilka je tako neumna.«

Mati Marija z Jezuščkom in Janezom.

S temi hudobčki obravnava mati kratko, a temeljito, da takoj izginejo iz src in si ne upajo, da bi se kmalu zopet vrnili.

Otroške radosti se nadaljujejo do večera. Saj otroci vedo, da smejo biti veseli kolikor hočejo, ker mati ljubi veselo in smejočo se deco.

»Če ne boste kakor otroci, ne boste videli nebeškega kraljestva.«

Vrata.

Večer je. Otrok mora v posteljico k počitku.

Kdo ga bo slekel? To je opravilo, ki ga mora vsak imeti za posebno čast. Drugo še častnejše delo ima tisti, ki ga nese v posteljo. Tretje pa je molitev večerne molitve z otrokom. V skrajni sili je dobra pri tem delu najljubša teta, sicer pa mora to najčastnejše delo opraviti le mati. Ko zmolita večerno molitev, sede mati ob posteljo, tja, kjer bo pozneje sedel njegov angel varuh. Rožna svetloba je različna po sobi — vse je tiho, le mati odpira s svojim mirnim glasom nebeška vrata in popelje svojega otroka tja v božje naročje. Angeli stoje ob prestolu in nosijo k Bogu prošnje zemljanov, na zemljo pa trosijo Gospodov blagoslov. Pa prihajajo tja k Bogu ubogi, revni popotniki vsi trudni in izmučeni. Po dolgem romanju po svetu so prišli vendar domov k Očetu. Vstopijo skozi zlata vrata in so naenkrat vsi mladi in neizmerno srečni. Skozi ozko odprtino vidi otrok svetnike. Tu zagleda svetega Miklavža s svojimi sladkimi dobrotami — pa svetega Alojzija, z belo lilijo, tam se mu smehlja mala sveta Terezika s polnim naročjem rož. Vse te in še druge pozdravlja otrok — saj jih pozna, ko mu je mamica toliko pripovedovala o njih.

Pa vidi otrok še mnogo, mnogo lepega tam v nebesih. Naenkrat zagleda tam ob nebeških vratih Marijo, mater Jezuščkovo. Ljubeče razgrne svoj materinski plašč čez vse one, ki so jo v tistem večeru klicali in prosili varstva. Tudi otrok se stisne ljubeče in toplo pod njen plašč.

Tiho je. Luč umira v sobi. Mati pa gleda svoje dete, kako sladko sanja z rahlim, nedolžnim usmevom na ustnih.

Vez.

Otrok je zopet v igranju. Vzame očetovo palico in klobuk in hajd po širnem svetu. Moško stopa po sobi z dolgimi koraki in v očetovi opremi. V sosednji sobi pa poje mati žalostno pesem o svojem otroku, ki je šel tja daleč v daljni svet.

Pa glej veselje!

Otroku je tujine dosti in zopet pohiti materi v naročje. V materino srce pa pade grenka misel: Otrok bo velik in živiljenje ga bo poklicalo iz toplega doma, iz njenega skrbnega varstva daleč, daleč proč od nje. Ona bo tedaj stara, lasje bodo sivi, lica upela, a ljubezen do otroka bo vedno večja. Vse njeno materino hrepenenje ga bo iskalo na njegovih potih — vsa njena ljubeča duša mu bo sledila vsak korak in ga spremljala v daljno tujino. Otrok dorašča in vse prehitro se bodo te grenke misli uresničile.

Pa nov zarek veselja ji posveti v dušo. Saj nosi v svojem srcu zlato vez, ki se ne pretrga in na tej vezi visi kot dragocen biser njen otrok. Ta zlata vez je stkana iz vse dobrote in strogosti, iz prečutih noči, iz molitve in žrtev, iz smeha, igranja in veselja. Močna je ta vez, ki veže mater na otroka in obratno in vsako leto je močnejša. Spremljala ga bo na njegovih potih. (Prosto po Mariji Müller.)

G. M.:

Najdražji spomini.

Želja.

Tiho vsak večer,
ko je mrak in mir,
romam na tvoj grob.
Grob zagrinja mi
moje sreče vir, —
mati moja, kje si ti, oj kje?!
Rad bi videl te,
rad objel bi te
le samo, samo enkrat!

Tri lučke.

Vsak večer prižgem si
v srcu lučke tri:
Prvo žrtvi večni,
drugo Devi srečni,
tretjo rajni materi.
Lučke tri na grob postavim,
svojo mater tam pozdravim,
ranjeno odprem srce,
v grob izlijem ji gorje.

Srce govori . . .

*Sklonil sem se k njej
čisto na srce
in poslušal sem poslednje
vtripe matere.
Govorila je,
da me ljubi še
in da živa žrtev
je za me.*

Vrtnica.

*Tam na božji njivi
vrtinica žari,
sladki vonj razliva
materi, ki spi.
»Kdo ti cvet zaliva,
da tako dehti?«
Mati mi odvrne:
»Moja srčna kri.«*

Ugašanje.

*Zjutraj, ko ugašal zvezde
solnčni je sijaj,
odpiral Bog je tebi
blaženosti raj.
Objemala si križ
ter mislila na me
in ko ljubila si,
zastalo je srce.*

Ni dolgo še . . .

*Ni dolgo še,
ko govorila je,
da ljubi me nad vse,
Tedaj je smrt prišla
in ona z njo odšla,
a jaz sem zdaj
na širnem svetu sam.*

Tvoj grob — moj dom.

*Ko bila si še živa,
sem jaz se groba bal,
pri govoru o smrti
sem v strahu vztrepetal.
A zdaj, ko v grobu spiš,
o mati, in molčiš,
je grob moj dom,
kjer misli se mude
in rado je srce,
ki ljubi bolj te
ko na svetu vse.*

Zaton.

*Roke odprla je,
objela srčno križ,
oko vgasnilo je,
zastalo njej srce,
ki križ bolesti vse,
nosila je zame.*

Izgubljeni raj.

*Ko angel, mati moja,
si sklepala roke,
ljubezen in dobroto
mi sipala v srce.
A zdaj te ni, o mati,
ko biča me gorje,
po tebi se bolesti
mi vtrinjajo solze.
O vstani zdaj iz groba,
in pridi spet nazaj,
srce mi pololaži
in vrni meni raj!*

Najdražji biser.

*Med srci, ki na njivi božji
smrtno spanje spe, —
je biser moj najdražji —
moje matere srce.
Dobroto je trosilo,
mladost obsevalo,
ljubezen mi delilo
in cvetja sipalo.*

*A zdaj je ni,
utrujena že spi,
srce po njej
v bridkosti krvavi.*

Zaklad ljubezni.

*Raduješ se srečna
v nebesih že ti,
a meni še vedno
srce krvavi.
Ti solnce si bila,
moj zemeljski raj,
s teboj pa ugasnil
je sreče smehlaj.
Ti vsa si zgorela
v ljubezni za me,
jaz srčno bom ljubil
le tvoje srce.*

Storite svojo dolžnost, širite Digred med svojimi prijateljicami!

Na razpotju.

Nad vrati zavodove kapelice, tam kjer je toliko časa visel grb brizinskih škofov, je umetnik naslikal podobo: dve deklici, ki zapuščata zavod, stojita na razpotju. Sredi cvetoče pokrajine se cepi tista cesta. Deklici v obleki samostanskih gojenk, — raz obraza jima sije sreča nedolžnosti, — pa korakata dalje in angel ju spremlja. Kje zadaj že leži mestece, nad katerim se dviguje grad s samostansko šolo!

Takšna je slika v kapelici. Nasproti vrat, nad katerimi je slika, pa stoji oltar s tabernakljem. Redovnica-vzgojiteljica kleči pred njim. Kolikokrat sta klečali tamkaj tudi deklici, kateri je upodobil slikar! Kdo bi preštel vse ure, ki so jih prebile pri Jezusu vse one deklice, katerim je bil zavod druga domačija, pa so enkrat vendar morale oditi za vedno; nekatere so odhajale polne sladkih sanj o lepi, brezskrbni bodočnosti, druge polne tesnih slutenj o življenju, ki najbrž ne bo praznik.

Leto za letom se poslavljajo deklice in odhajajo v življenje. Duhovna mati pa ostane za samostanskim zidovjem in zvesto prihaja pred tabernakelj. In ne more kaj, da bi vse njene molitve ne bile prepletene z mislimi na bivše gojenke. Pa se spomni na deklice, ki so ji povzročale skrbi in za katere se je tako zelo bala, ko so odhajale med svet; kako iskreno zahvalo šepče Ženinu za vsako, o kateri sedaj zve, da je vendarle dobro dekle ali krščanska žena in mati.

Kaj leta res tako hitro beže? Včasih se zazdi redovnici, da bo v klopi zadaj zašumelo in bo odskakljala iz kapelice drobna, črnolasa gojenka. Ona, ki pri vsaki prireditvi najboljše pogodi vlogo škrata; ona, ki je ob svidenju pri prvem pozdravu vprašala mamo, kakšne zabave ji je pripravila za počitniško dobo. Tista, ki bi takrat pač hotela preveriti vsakogar, da bo njeno življenje kakor smehljajoč solnčen dan. Pa se redovnica zdrzne in se spet zbere v molitvi. Deklice ni in je ne bo več v kapelico. Slavljenka klavirska umetnica je tam v daljnem svetu. Publika ji večer za večerom trosi rože; oh, kolikokrat pa izpod cvetja pribode trnje in seže prav do srca... Takrat se umetnica spomni skromnih redovnic, ki so jo učile življenjske modrosti tudi za težke dni in drobno pisemce priroma na samostansko porto.

Kolikšna je že procesija onih, ki so odšle iz zavoda in se ustavile tam na razpotju: »Kam? Levo ali desno?« Iz različnih stanov in v različne miljéje jih je zaneslo življenje. Desetletja so prešla, vojna je vihrala in prevejala, kar ni bilo klenega zrnja. Pa se je na mali postaji skozi okno vagona že tolikokrat sklonila žena, srebrne niti so ji prepletale lase, in z nežno kretnjo pokazala: »Dete moje, glej, ondi je študirala tvoja mamica; dobre nunice pa molijo še sedaj, da bi bili prav pridni in srečni tudi vi, moji otročiči.«

Cesta se cepi na razpotju. Kje bo prava pot? Oh, kolikokrat bi redovnica rada pohitela preko samostanskega praga in tam na križpotju prijela za roko in vodila varno, varno. Ko je vendar že toliko deklic iskalo sveta in pomoči pri njej! Iz prostovoljnih zaupnih razgovorov je spoznala, da povsod tudi doma ni tako, kakor bi moralo biti. In se boji redovnica: tu notri vse skromno in revno, tam zunaj jih čaka sijajna kariera; toda kako bodo mnoge skrbele za ono, ki je najpotrebnejše? Ali bo vsaka ostala tako trdna in neomajna, da je ne bodo mogli pregovoriti ne z zasmehovanjem in ne s preganjanjem? Ali bodo upale povedati tudi onim, ki bi jih hoteli oropati premoženja ali dobrega imena: »Katoličanka sem.«

Dan za dnevom prihajajo pisma. Z vsemi novicami pa prihaja redovnica pred oltar. Tukaj prosi milosti in pomoči za vse one, ki se bojujejo,

semkaj se hodi zahvaljevat, ker toliko bivših gojenk tako junaško prenaša najhujše preizkušnje. Včasih je njena molitev posebno solnčna in praznična. To je takrat, kadar ji pišejo njeni najljubši otroci: deklice, ki so v zavodu zajemale prvo učenost, pa so hrepenele od znanja do znanja in dosegle doktorsko čast. Pa vendar še vedo za pot do zavoda na hribočku in jim je skromna redovnica še vedno dobra mati.

Ure in ure prekleči redovnica, ki je vse dolgo življenje delala za mladino, pred tabernakljem. Kadar pa odhaja, skoraj vedno zastrmi v sliko nad vrati: »Kam ljubi otroci? Naj bo kamorkoli, da bi le povsod znale prinašati srečo. In da bi bile kakor solnčni žarek in bi nikdar ne pozabile, da je žena resnično srečna le ob sreči svojega bližnjega.«

F. Z.:

Misli na mater.

Tvoj zaklad.

Mati! Beseda, sveta, in kadar jo izgovariš bi morala poklekniti. Mati! Mati!... In ti... dete... ki si vstvarjeno samo, da jemlješ in sprejemaš, ne veš, kaj je mati. Samo potem, oh, da samo potem, ko je ni več, ko v tvojem življenju ne čuješ več njenega koraka, njenega mehkega glasu in jasne zaupnosti, ki izhaja iz nje, oh, samo tedaj komaj čutiš in spoznaš, kaj ti je bila mati. Trpko spoznanje in pozna cenitev te vrednosti v življenju: brezbrizno živiš v teku dni, vsa zaslepljena v mamljivih sanjah, ki jim posvečaš dušo in jih vidiš potem ugašati. In ne vidiš in ne čutiš veličine, skromne v njeni velikosti: vse ji jemlješ, izsrkaš ji vsak utrip življenja, ... greš dalje in ne ozreš se več nazaj. O, samo potem... a potem je kasno.

Bolest, ki ji ni leka.

Da se ti ne pojavi nikdar očitek: nisem dovolj ljubila matere! Oj bolest, največja, edina bolečina morda, ki ji ni leka: Nisem je dovolj ljubila... Pred vsako materjo, ki jo srečaš, pripogni koleno, poljubi ji roko; v vsaki materi je trohica tvoje matere. Ista bolečna radost, pripravljena se žrtvovati z vso sladkostjo srca, preleti lastno kri, da ti ožari vsaj z iskrico veselja življenje z lastnim trpljenjem, da te navda z upanjem, ti dahne žarek luči. Na kolenih ti ga daruje, da se zgrudi potem strta, izčrpana, one-mogla, uničena... a v očeh ji je sij radosti: »Vzemi, dete... Tvoje je...«

To je mati.

In mati je žrtev, ki se je vgnezdila v veliko srce. Dobrota je, ki je postala sveta, vsevidna: oči, ki so smehljaja polne zate in se solze zate skrivoma in nevidno. Mati je največja moč, največja luč življenja. Mati zmore vse: je vir čudežev volje in moči. Ona daruje vse, odpušča vse in razume vse. Velika je v molku, ki je globočina junaštva.

Mati biti se pravi, imeti neskončno hrepenenje dajati, žrtvovati polnih rok, izčrpati, izzemati iz lastnega srca in duše to, kar je napojeno z lastno krvjo, kar je materina ljubezen.

Materina ljubezen, mučeništvo vseh dob: bolečina, ki uničuje vsako mater, ki jo pretresa do korenin življenja, ko daje življenje sadu, ki ji je dozorelo v pričakovanju in upanju; bolečina, prizadeta ji od malih ustec, ki ji srkajo življenje, moč, kapljico za kapljico. In potem je še bolj živa bolečina, kadar se ji odtuje otrok dan za dnem; a nehote se še bolj priklene nanjo in ji pije v velikih požirkih dušo...

Mati ne umrje.

Pravijo, da en dan v letu, naj otrok prav posebno misli na mater svojo; naj ji izreče zahvalo, podari cvetko, pride iz daljine k njej ta dan in naj jo poljubi.

In kdor nima več matere? Oj, materin dan ti bodi dan, ko poiščeš na pokopališču križ, na njem ime; gomilo, ki jo krije. Prinesi ji cvetic, mnogo cvetic in z vsako cvetko misel, za vsak cvet besedo, za vsak listič solzo: mnogo misli, mnogo besed in mnogo solz.

Mamica mrtva! Ne... Mati ne umre nikdar. Mamica je v tebi, ti je blizu, ah, morda še bliže kot tedaj, ko si še čula njen glas. Ti govori, te vodi, te podpira, te tolaži. Kolikrat v tužnih trenutkih, ko si se čutila osamljeno v svetu, ti je tvoja mrtva

mati dvignila glavo mehko in božajoč, kakor nekoč: »Bodi močna! Glej, to je življenje; tako je; večno trpljenje. In bilo bi le solza in bridkost, ako bi ne bilo ognja borbe, ako bi ne bilo luči zmage. Zato se boriš in zmaguješ!«

V trenutkih jeze, ko je bilo tvoje srce željno maščevalnosti in roka pripravljena k udarcu, četudi le v samoobrambo, se te je nevidno dotaknila mehka roka, se oprjela tvoje in jo umirila: in v srcu se ti je ublažil vihar, ker šepetala ti je sladko: »Odpusti... Glej, tudi tvoj sovražnik ima mater... blizu ali daleč, živo ali mrtvo... Tudi ona trpi ž njim... Ne dopusti, da bi točila solze, povzročene po tebi... Naj ne plaka mati!...«

In kolikrat je morda mati ustavila roko, ki ti je imela zadati udarec: »Pomisl, da ima mater!«... Ker vse matere sveta so združene v teji veliki ljubezni, ki je prepojena solza, luči in sladkosti. Kolikrat v zmagi ali v radosti, si se čutila samo! Radost te stori dobro in čutiš potrebo dati; komu podariš tvoje veselje, če je tvoja mamica mrtva?

Gotovih darov je vredna edinole mati.

O, tedaj ti tvoja mati dahne v srce: »Dete, pri tebi sem in s teboj sem. Tvoja radost je moja radost...«

Kolikrat v važnih odločilnih trenutkih življenja si se domislila svoje matere: »Mamica, navdahni me; kaj mi je treba storiti?«... In odgovorila ti je v duši: »Dalje, idi dalje ravno svojo pot, kvišku in vedno jasno v luči resnice!«...

Kolikrat, ko si bila trmasta, trdosrčna ali samo brezmiselna, lahkomišljena, si se domislila matere, se ti je stisnilo srce sramu in bi se ji ne upala pred obličje, zavedajoč se svoje krivde. Tedaj ti je mrtva mati položila roko na čelo in ti šepetala v srce: »Popravi zlo!«

Da, mati tvoja mrtva je vedno s teboj. Casih vidiš njen pogled v vsakem, sladkosti polnem pogledu matere, ki zre svoje dete v naročju. Vidiš jo trudno stopajočo v ubogi starki na cesti, ki ti izteza roko, proseč te pomoči... morda za bolnega otroka, niti zase ne. Vidiš jo, mrtvo mater in njen smehljaj na ustnih velih. Slišiš tudi njen glas v obupnem plaču: deteta.

»Dete moje«... vzklik vseh mater, klic tvoje matere, klic Matere... In vedno vidiš v onem jasnem smehljaju, v mehki kretnji v trenutku žrtvovanja in slišiš glas, ki je glas tvoje matere, glas, ki mu ni enakega: »Otrok! Otrok moj!«

Krila zaščite.

Mamica: kot da bi se dvoje rok, dvoje peroti razprostrlo, nad tvojo glavo in sledilo tvoji poti v življenje, te varovalo, ščitilo.

Mamica: kakor da bi te obdajala nevidna in močna zaščita. Samo roko prožiš in že čutiš to moč, ki postaja sladkost, če iščeš opore.

Mamica: zavetišče: duri vedno odprte na stežaj, ob vsaki uri. Ognjišče vedno toplo in svetiljka, ki plapolava vedno prižgana pod ovenčano sliko: Otroka.

Pravijo o zapuščenih materah v zavetiščih, o materah, ki so vržene na cesto, pozabljene.

Pa li so na svetu otroci, ki bi zapustili svojo mater?

Ne, ni jih. Niso to otroci, slepci so. In slepcu je treba vodnika, ki mu mora pomagati najti mater.

In tej materi prinesi i ti tolažbo: »Kje imaš sina, da ti ga poiščem?...« Morda bo istinito takemu slepcu zasijala v otopelem srcu luč, mu bo vzcvetela v očeh solza: »Vidim, vidim! O, majka moja!«

En dan v letu posvečen materi,... ali naj ne bo vsak dan posvečen materi, vsak posamezen dan?

Ti, ki imaš še srečo, največjo srečo, sveto srečo, da vsak dan, vsako jutro lahko poljubiš čelo mamice, ali ne bi vsak dan, vsak posamezen dan, vsako uro posvetila tej veri, ki se imenuje mamica? In na kolenih ji posvetila vsak dan, vsako uro svojo ljubav? Kajti, če bi ji tudi izkazovala ljubezen vedno, skozi vse življenje, bi ji še ne vrnila vsega, še ne poplačala tega, kar ti je darovala mati v enem samem trenutku, v enem samem pogledu, v enem samem smehljaju... Bodi ti materin dan vsaj en dan tega meseca v tem, da si dobra, da odpuščaš, daruješ, pomagaš, tolažiš v spominu na mrtvo mamico ali v čast še žive majke. Zakaj v vsakem, ki mu storiš dobro, stori dobro materi. Toda, dan matere, oni pravi ti bodi vsaki mesec, vsaki dan.

Use one, ki so prejeli 1. in 2. številko »Digredi«, pa ne mislijo ostati naročniki, vljudno prosimo, da jo vrnejo.

Zvesta do konca.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Ljuba duša, so redki dnevi, ko je treba jezik iztegniti. In zdaj je prišel tak trenutek. Stavim, da si nisi mislila, da vas imam takole rad, ko nisem govoril. A ta prebita nesreča, ta me je preobrnila. Mati imajo samo tebe.«

»Če imajo samo mene, me imajo vso.«

»Že, že. So pa tudi trije mali in štiri polja, ki niso obdelana. Ti tega ne boš storila, sodim, revica moja. Brkljanje doma, to je tvoja reč, polja pa ne obdelaš z metlo v roki...«

Dragica ni odgovorila tem besedam, ki jih je izgovarjal sunkoma in s čudno pametnostjo. Radovedna je bila, kaj Courteux skriva in kaj bo na koncu razodel. Možakar je nenadoma kazal toliko prijateljstva, kolikor ga nikdar ni za življenja Petra Villarda. In če ne bi čuvala nad svojo oslabelo in žalostno materjo, bi ta kaj kmalu vzela za res vsako Courteuxjevo besedo.

Courteux pa je sedaj lazil okrog vroče kaše. Upal je vsekakor, da mu bo mati ponudila tisto, kar je želel s tolikim skritim hrepenenjem. A njene motne oči, ki se v njih niti odsev ognja ni lesketal, so bile polne negibne brezupnosti. Tedaj se je moral izdati. Spregovoril je nekoliko glasneje in ni bilo spoznati, ali se je nasmehnil ali samo nakremžil:

»Reva, vidim, da nisi več za delo. Najbolje, da sediš in počivaš. Prišla mi je misel. Če hočeš, mi prodaj Genettovino. Lep denar ti dam na roke in ti bi bila rešena. Jaz morem, česar ti ne zmoreš. Prav bi mi bilo tako, ker se grunta držita. Veš pa tudi, da je zemlja le tedaj nekaj vredna, če je obdelana. Nikogar ne boš dobila, da bi jo obdeloval.«

Mati je poslušala in ni je iznenadilo. Čutila je le svojo neskončno slabotnost. Dejala je:

»Kasneje, Courteux, kasneje! Moj tast je sedaj na polju. Govorili bomo o tem.«

Bala se je zamere bogatega in trdnega soseda. Premišljala tudi, da sama ne premore kaj prida denarja. Zakaj v več nego desetih letih je Villard, s trdim garanjem baš izplačal grunt, ki ga je bil z dokupovanjem zaokrožil. Ni ga bilo več, da bi svetoval. Bilo je, ko da so ji vzeli srce iz prsi, misel iz glave, njej, ki je delala le pod njegovim vodstvom.

»Kar brž mi povej, kako kaniš, zakaj stoprav sem pri denarju, ki bi ga rad naložil v zemljo. Prišli so mi že ponujat grunt tu iz okoliša. Če ga kupim, bom imel dosti.«

Sopihal je. Dosti je bil govoril. Zakaj bil je eden izmed onih, ki se jim zdi, da se govori vedno preveč in da je molk zlato.

»No, domov pojdem. V tem času je dela dovolj. Vidim, da ti, reva, ne poslušáš preveč. Na tvojem mestu bi bil prav tak. Nesreča je nesreča.«

Vstal je, ko da mu je žal:

»Premisli vse, kar sem ti dejal. Imam pa še nekaj zoper te. Če bi mi bila sporočila, da prodajaš Calot-ja, bi ga bil kupil. Veselilo bi me, ko bi ga z lastno roko mogel ubiti.«

»Nismo pomislili, Courteux. Sicer bi bil imel ti prednost.«

»Ah, to imaš čednega dekliča,« je dejal in pogledal Dragico, ki je skomignila z rameni. »Raste kakor konoplja.«

Pa je stopal z lope po stopnicah z gugajočim se korakom. In to guganje je bilo presenetljivo redno kot pri čudnem strojnem plugu.

Courteux se je vračal na Grangerie po najdaljši poti. Ni se brigal za to, da je bilo videti, ko da se pomlad kakor pentlja odvezuje z neba. Pogled se mu je plazil po meji travnikov in polj Genettovine, ki so se dotikali njegovega grunta. Računal je, koliko so vredni. Po barvi prahe ali trave je ločil, ali jih voda zamaka dovolj ali premalo. Vsa pokrajina mu je bila le predmet seštevanja in odštevanja, ki ga je opravljal v svoji trdi glavi počasi in sigurno.

Brž je bil obogatel na ta način, da je prevzemal kose zemljišč, ki jih lastniki niso mogli obdelovati sami. Iz bedne pedi zemlje vdov, starejših ali zapuščenih žensk je znal izvleči dobiček tako, da je obdržal pod svojimi volčjimi kremplji najboljše in najvažnejše od pridelka. Pri tem je neprestano stokal, da mu gre v izgubo denar, zdravje in trud. Gnal se je tako daleč, da je kupoval za kos kruha te koščke polja, ki jih je znal pomalem pristuditi lastnikom, ko jim je licemersko tožil, da so zanič. Kdor ni bil bogat, mu je bil izročen na milost in nemilost. Vedel je to. Delovna moč je postajala redka in draga. In bil je rabelj dela, ki ga je vedno na skrivaj razjedala strast, kako pridobiti novih zemljišč, iz katerih bi stvarjal zaokroženo celoto, prvovrsten in skrbno izbran grunt.

Hodil je po poljih po kozjih stezah; po gruntu, ki se je lakomil po njem. Jedro in rodovitno je bilo to čedno zemljišče. Ni bilo na njem močvirnatih predelov ali pa dolin, ki se v njih zbira smrdljiva talna voda. Bilo je vrlo in čedno obdelano kakor vrt. Villard nikoli ni štedil z gnojem. Zato je bila tudi zemlja sočna in krepka.

Courteux se je ustavil ob njivi, ki se je imenovala »Fondbaud«. Bila je zorana le do polovice. Nenadna smrt je bila prekinila krepko delo, zakaj zemlja je bila globoko zorana. Courteux se je sklonil, zagrabil grudo s svojimi skrčenimi prsti, jo ponesel do tik pred oči in pod nos, jo poduhal in nato zdrobil. Toplo mu je postalo ob tem. Zamrmral je:

»Pravo zlato je ta zemlja.«

Koprnel je po njej, kakor da jo ljubi, in ta ljubezen je tlela v njem kakor ogorek. Ta Genettovina bi z enim mahom povečala Grangerie! In ne bi bilo treba razmejevanja in pridruževanja zaplat, ki jih sicer ne kaže zaničevati, a jih je težko pridobiti. Ko je prestopil na svojo zemljo, so se mu oči ustavile na mejniku, ploščatem in sivem kamnu, gladkem kakor skala, ki jo je lemež ošinil. Udaril je po njem s palico. To bi bil dan, ko bi ga smel izruvati!

Solnce je bilo zašlo v kopo oblakov. Sedaj jih je razgnalo in nebo se je zjasnilo. Bilo je čisto kakor mirna voda. Velika noč se je bližala in iz začaranega jajca se je izmotavala pomlad, lepa vilinska ptica. In zrak je bil bolj mlačen nego zlat puh. Hrasti, ki pokrajino čuvajo, so otresali pri najmanjši sapi svoje listje, ki ga niso mogle ugrabiti jesenske nevihte, ne viharji z zapada. Popki so se svetili. In Courteux si je govoril: »Pravšen čas za krompir.«

Stopil je na dvorišče v Grangerie. Pozdravit ga je prišel pes Trompette. Brcnil ga je v stran. Courteuxjeva hiša je bila nizko pri tleh in brez kleti. Postelja, nečke, šepava oprava, miza, vse je stalo na stlačeni zemlji. Courteux bi bil lahko dal tlakovati edino veliko in okajeno izbo. A ugajala mu je taka, kakršna je bila, kot brlog, ki mu je docela odgovarjal. V tej pozni jutranji uri je bil ogenj na ognjišču že ugasnil. Saj ni bilo mraz in jesti je bilo vedno dovolj.

Courteux je bil zadovoljnejši, kakor če bi bil oblečen v najboljše sukno in sit tistih dragocenih reči, ki se mestnim, tako smešnim ljudem zde izvrstne. Jajca je prodajal na trgu v Rieuxju, prav tako mleko. Težak in trd kruh, za oreh slanine, prgišče kostanja, kadar je bil čas, — bilo je več ko dovolj, da si je ohranil telo pokorno.

Žena je bila bržčas na trgu ob tej uri. Courteux jo je videl v mislih. Sedi na kamenitem robu drži košaro visoko na kolenih, pametne roke jo čuvajo, iz priprtih oči pa šine včasih pogled kakor pajku, ki je na straži. Ponosna, dolga ženska, zvita in suha kakor srobotova veja, ustvarjena zato, da vzdrži vse, vedno delavna, skopa, molčeča, stisnjenih usten in spretnih prstov za brezkončna vsakdanja opravila. Bila je družica, kakršne potrebuje resen mož. Nabralla je bila kupe beličev in srebrnih novcev. Hodila je peš vso dolgo pot do Rieuxja vsak dan na vse zgodaj. Pri tem si nikdar ni privoščila osminke vina, ne ščepa tobaka za njuhanje, ki ga bedaki kupujejo. Ni bila ena izmed tistih, ki brž razmečejo denar, ko ga začutijo v žepu, ko da so novci krastače. Imela sta otroka, fantka, pa je umrl v četrtem letu. Pravili so, da so mu mleko preveč odmerjali . . .

Ze postarna Courteuxjeva dva sta se vdajala v to, da ne bosta imela potomstva. Pogosto je precej bridka bolest žgala Courteuxja, ko je gledal tuja polja, kjer so delali otroci kakor živina, ne da bi jih kdo za to plačal. On pa je bil moral najeti starega hlapca, ki je bil nekam bebast, toda krepak in poslušen. Ni treba, da znaš brati časopise, če moraš orati, kositi, krmiti živino. Od leta v leto je še najemal fante, ki so bili še skromni in niso zahtevali takih plač, da ti lasje vstajajo pokonci. On sam je garal, kar se je dalo. Bil je vedno zadovoljen in zdelo se mu je, da ima jesti in plače dovolj: Pravili so o njem, da si ne bi dal odrezati glave za tridesettisoč goldinarjev . . .

Solnce je bilo sedaj že visoko. Travnik se je raztezal naokrog kakor široka in spokojna zelena luč. Brazde v prahi so se oživljale. In v globelih se je bliskal potok.

Courteux je klical ženo:

»Ho! Nana! Ho! Nana!«

Odgovor je prišel do njega kot čemeran krik z njive v Beaux, ki jo je bil hlapec Piarrou pripravil, ko se je zemlja osušila. Nana je s košaro na roki sadila razrezani krompir. Courteux je pospešil korak, da pomaga in pogleda, kako se dela.

Piarrou je videl, da prihaja gospodar, vendar je kar naprej poganjal plug, ki je z njim pokrival zasajene brazde. Hodil je ves težak, silnih udov; vrat se mu je skrival med ramena, mrka debela glava mu je bila malce sklonjena in je očitovala brezpogojno vdanost v okolju vsakdanjega dela, ki je bilo že zgolj navada.

Jean Charier, iz vasi Barres doma, rdečelasi, štirinajstletni hlapec, okreten kakor kobilica, je delal kot je ukazovala Nana. Courteux je zamižal, da pregleda delo. Razkoračen in z jelševimi coklami v mastnih grudah je dvignil dlan proti solncu, da bi bolje videl. In nenadoma je pričel kričati s hripavim glasom:

»Ha, prebiti Piarrou! Kaj da nisi oral počez, od jablane sem! Mar ne veš, da je tu preveč vode? Krompir bo gnil. Deset vreč izgubljenih! Za pet ran božjih, gladu bomo poginili letos!«

Piarrou je hotel odgovoriti, toda momljal je besede, ki so prihajale do njegovih košatih brk in so nato brž izginile nazaj v goltanec. Sključil je ramena in zaokrenil lemež ter udaril po volih.

Courteux pa je vpil:

»Vse je napak storjeno! Vidi se, da nisem poleg.«

In s suho roko je šel prebirat krompirjeve krlje po košarah. Očitek in pomilovanja sta bila v njegovi kretnji, ko je rekel svoji ženi:

»Tule so štirje brez očes. Ali te ni sram!«

Jean Charier ni prišel blizu, a je podvojil svojo skrbnost.

Courteux se je pomiril. Jeza mu je osvežila kri. Tako je preizkušal svojo moč. Počlenil je ob vreči krompirja in zašepetal svoji ženi na uho:

»Zdi se mi, da dobiva Genettovino. Gre že vse križem kražem... Morali bodo prodati.«

Kazala je brezbriznost, ki ga je jezila. Tudi mu ni skrivala svojega mnenja, da ima zase več zemlje, kot je more obdelovati.

»Ali sem gospodar ali ne,« je momljal, »neumnica, dobila jo bova za kos kruha. Pusti, že jaz uredim. Čas je dober za naju. Izkoristiti ga morava.«

Kot ponavadi se je vdala njegovim razlogom. Iskra, ki je žarela pod mežikajočimi vekami njenega moža, je vendarle prižgala v njej staro željo, posedovati lepa prisojna jutra zemlje.

Solnce je bilo zdaj svetlo. Polahno je grelo brazde in sipalo na pokrajino in po zraku svojo veliko zlato obljubo, ki utegne dvigniti kmeta z bolniške postelje, pa najsi smrt že čaka nanj.

(Dalje prih.)

Julija:

Mama poje . . .

Moja mati nikoli ni pela. Nisem se, otrok, brigala za to, še manj, da bi bila pogrešala mamino petje. Morda je že narava ni ustvarila pevke, kdove? Mogoče tudi, da je ob prvi ali drugi zibelki še pela, ob deseti vem, da ni več. Otroci smo živeli v gotovi resnici: mama ne poje nikoli. Pač zato ne, ker je mama in se za njo ne spodobi. Kdo bi si s tem belil glavo?

Danes pa vem: tolikšen je bil trnjevenec njenega mučenja, da sama ni vedela, kdaj ji je zamrla pesem. In še vem, da če bi bila kdaj odprla usta za pesem, bila bi ta izzvenela v strašen jok, srce trgajoč.

Nekoč pa se je zgodilo čudo. Otroci smo bili za brajdami pred hišo, mama je pokladala živini v hlevu. Še nocoj jo vidim prav natanko: počasi je šla čez dvorišče, škač v roki, oči zroče v jasno daljo. Tedaj so se ji usta zaokrožila v komaj viden smehljaj, iz grla pa je pripolzel pesem:

»Dekle je po vodo šlo,
na visoke planine...«

V davnih časih jasno upajoče mladostne zarje jo je najbrž pela. Tudi ne vem, kakšen solnčni žarek je takrat obsijal njeno dušo, da je legla na jezik pesem in kot tat zbežala preko brajd. — Mimo mene je tedaj zavelo nekaj čudežnega. »Mama poje!« je viknila sestrice. Plaho smo se spogledali. Nismo mogli verjeti. A čuj! »Resnično! Poje! Zakaj, kako, kaj ji vendar je, da poje? Tih! Poslušajmo!...« — Že je onemela. Zavzeto razprtih oči se je ogledala in bilo je videti, da se sama sebi čudi... V nas pa je planilo prešerno veselje. »Mama poje,« prečudna točka! Tako je vesela, da celo poje. »Mama poje!« O mama, kaj si se zmotila, da si zapela sredi križevega pota?!

Poslej ni več pela! Pač! Še enkrat, zadnjikrat. Ono jutro, ono strašno jutro; kakor zlomljena žrtev je ležala in vsa soba je bila polna smrti. O v vseh prostorih je kraljevala, še v kuhinji, v hlevih, shrambah in na podstrešju, povsod, sama smrt... Strah me je bilo. Pri mami sem stala. Nadčloveških muk se ji je zvijalo telo, v strahoviti, obupni prošnji je vila roke. Zdaj zdaj se je umirila, nato nov izbruh zadnjih sil življenja. O, najstrašnejše vsega strašnega za otroka je stati ob materini smrtni postelji, gledati, kako ji omagujejo roke, kako se ji zapirajo oči, kako ji srce ledeni! Ti, ki nisi še tega grenkega okusil, ne veš kaj je mati! — Nakrat, o-o-o! Ko da je iz noči zablislil dan, ko da je iz smrti vstalo življenje. Mama na smrtni postelji krčevito kroži usta, nato s tihim glasom poje:

»O sveti križ, življenja luč,
o sveti križ, nebeški ključ!«

Ni bil to ne sopran, ne alt, ne tenor, ampak mešanica vseh barv glasov. Toda nobena umetnica, stoječa na odru, od tisoč luči ožarjena, drhteča v čarobno tresočih se akordih, ne more tekmovati z veličino tega predsmrtnega izliva duše moje mame. V tisti uri je stala na bregu; za njo morje solzá, ki jih je izkravela, na sredi pa glej! Simbol in himna bičanega življenja njenega, tram po dolgem in počez, na njem Luč in Ključ...

Sedaj ne poje več. Šumeč potoček Bela, ki žubori mimo njenega tihega doma, ji poje uspavanko leto za letom, o, že dolgih deset let...

Dr. Fr. Debevec:

Kako si čuvamo zdravje?

(Nadaljevanje.)

Načnimo novo važno poglavje: nego dihal in mišičja (= gibal)! Brez dihanja ni življenja. Pregovor pravi: Upam, dokler diham. Slabo dihanje ogroža delovanje in razvoj telesa. Kdaj je dihanje slabo? Kadar vdihavamo pokvarjen zrak, nadalje, kadar dihamo slabo in površno, čeprav je zrak dober.

Dobro in pravilno dihanje je počasno, globoko, izdatno. S takšnim dihanjem res dovajamo obilo zračnega kisika, ki je krvi in vsem telesnim celicam tako zelo potreben; obenem pa z močnimi izdihmi oddajamo iz telesa skozi pljuča izločano nepotrebno in zato škodljivo ogljikovo kislino ter druge hlapce.

Naše današnje življenje ni več takšno, da bi vsem ljudem nudilo dovolj priložnosti za enokomerno gibanje in zaposlitev vseh telesnih delov. Kdor čepi ves stisnjen v dve gubi v prašnem uradu, ali naj se temu telo skladno razgibava in razvija? Ne. Takšen človek potrebuje raznovrstnih gibov in kretenj izven svojega ožjega poklica. Potrebna mu je hoja, telovadba, telesno delo. Potreben mu je čist zrak in solnce in voda.

Že v rani mladosti naj se deca navaja na pravilno in zadostno razgibanje ter na pravilno, globoko dihanje skozi nos (pri zaprtih ustih). Pravilna prehrana dojenčka omogoča pravočasno rast krepkega okostja, ki je predpogoj, da otrok kmalu shodi in s tem dobi obilnih podražajev za razvitek in rast organizma (= telesa). Pozneje, ko prične šolska doba, je otroško telo v večji nevarnosti glede pravilnega razvoja. V klopi mora dolge ure sedeti na miru, v ozračju, v katero izdihava 30—50 mladih pljuč škodljive hlapove. Drža v klopi je — zlasti pri pisanju — kajkrat napačna, enostranska, pa zato nastajajo krive hrbtenice (s krivino na desno, levo stran, naprej ali nazaj).

Še bolj ko odraslim je treba mladini dati prilike za vsestransko krepitev telesa in njegovih organov. Zapri deco v zaduhlo sobo, pa boš čez par tednov videl posledice: bleda lica, nervoznost, glavobol itd. Organi, ki ne delajo, ne uspevajo, se ne razvijajo tako, kakor bi trebalo. Dan za dnem imejmo časa za utrjevanje mišičja, dihal, ostalih organov! Vprašamo se: Kako? Zato ni enega samega trajno veljavnega predpisa. Kmečki stan že sam po sebi nudi obilo prilik za raznovrstno telesno zaposlitev. Kar bi želeli, bi bilo le to, da bi postajalo pravo sorazmerje med poedinimi vrstami dela, počitkom prehrano pri kmečkem poklicu. Da je toliko boleznih na deželi, kje je temu iskati vzroka? V nesnažnem stanovanju, garanju, nezadostnemu počivanju, nezadostni hrani in — pisanju ter drugih zablodah. Kdor more ostati na rodni grudi, ta naj le ostane; nikjer drugod ga ne čaka toliko različnosti in lepote življenja kakor ravno na kmečkem gruntu. Naravno, skrbi in trpljenje mu ne bo odšlo. Zato smo na svetu.

Pri drugih poklicih je potrebno toliko več telesnega gibanja izven poklicne zaposlitve, kolikor manj nudi zato priložnosti poklic sam na sebi. Kar koli pa že telesno delamo, ne delajmo le enostransko! (Dalje prih.)

Henoh Arden.

(Iz angleščine prevedel J. D.)

(Nadaljevanje.)

Stovésa jutro je pozdravil Henoh
vesel, srčán; bojazni Ane zanj
se je smejal; a ni se svoji zanj.
Vendar kot mož bogaboječ ravnal je:
pokleknil je in v času tem skrivnostnem,
ko Bog v človeku je in človek v Bogu,
je mótil: naj Bog čuva mu družino,
a ž njim naj bo karkoli. In nato:
»Ta pot,« je rekel, »z božjo pomočjo
prinese, Ana, vreme še nam vsem.
Ohrani čisto ognjišče in ogenj čist
zamé, ker urnem se, ti moj deklíč,
preden se sama boš zavedela.«
In dete v zibelki lahnó zibaje:
»Črviček ta moj bolni« — je dejal,
»oh, prav zato ga ljubim bolj od vseh,
naj čuva nad njim Bog! — bo, ko se
urnem,

kolena jahal mi in jaz bom pravil
o tujih krajih mu in srečen bo.
No, Ana, za slovó razvêdri se!«

Ko upapolno je takó govoril,
že sama skoraj upati je jela;
a ko obrnil tok besed je svojih
na resnejše stvari, pridigujoč
trdomornarsko o opreznosti,
zaupanju v Boga, je čula ga
in ne: prav kakor deklica na vasi,
ki vrč pod vir postavi, v mislih nanj,
ki časih ji ga polnil je, šum sliši
vodé, in ne, medtem vir teče čez.

Naposled reče: »Henoh, moder si,
pa kljub modrosti tooji dobro vem:
v obličje tooje zrla več ne bom.«

On pa šaljivo: »Hm, jaz v tooje še;
glej, Ana, ladja naša plula bo
prav blizu tod (povedal ji je dan);
poišči z daljnogledom moj obraz
in vsej bojazni svoji se smejaj!«

A ko trenutek zadnji je prišel:
»Deklič moj, Ana, daj, razvêdri se!
Pogum! Glej na otroke! Do vrnitve
vse v redu drži! Jaz zdaj moram proč.
Ne skrbi zame; če, to zvrni skrb
vso na Boga; t o sidro, veš, drži
Mar ni Ga na najskrajnem vzhodu tam?»

In ako človek kam beži pred Njim,
Mu ubeži? Njegovo mórje je,
Njegovo, delo rok Njegovih.«

Henoh

je vstal, objel potrto ženo, starša
otroka pa, začudena, poljubil;
ko tretje dete, bolno, ki je spalo
izza noči, prečute v mrzlici,
zbuditi je hotela, je dejal:
»Ne budi ga! Naj spil Nič ne bi pomnil.«
Poljubil ga je v zibki spečega.
A mati je dojenčku šopek lás
na čelu odrezala in dala možu.
(Te lasce je pri sebi hranil vedno.)
Nato je naglo zgrabil culico,
z rokó v slovó zamahnil še in šel.

Določeni je dan si daljnogled
izposodila. No zaman! Mordà
ga ni umela naraavnati prav?
Biló okó kalnó? Se tresla roka?
Ni uzrla ga; a on je stal na krovu
in mahal — ladja plula je mimó.

In zrla je za njim, da zatonila
so jadra; jokajoč se je urnila.
Potem, dasi tožeč za njim kot mrtoim,
vkljub tugi vse je v skladu ž njim vršila.
A ni šla trgovina, ker ni znala
prodajati in ni tegà neznanja
popravila z zvijačo al lažjó,
ni cen navijala, le popuščala,
boječ se vedno: »Kaj poreče Henoh?«
Ne le enkrat, v dneih stiske in zadrege,
prodajala blagó je v svojo zgubo.
Zavedala tegà se je z bridkostjo.
Takó, pričakujoč vesti, ki ni
prišla nikdar, otrokom pičel kruh
služila v tihi je otožnosti.

Bolehno tretje dete bolj in bolj
je hiralo vkljub materini negi,
in ták, bodi da posel jo je klical proč
al ni biló, kar rabil bi bolniček,
al mogla ni zdravnika plačati
najboljšega — biló kakor biló —
nekoč — še sama prav ni vedela —
je dušica nedolžna v raj zletela,
kot ptiček vjet iz kletke odleti.

(Dalje prih.)

Ta mesec praznujemo dan, ki je posvečen našim materam. 25. marec je to, tisti sveti dan, ko se je začelo božje materinstvo Marijino. Ta dan je tudi dan vseh naših mater. Najlepše misli in najsajša čuvstva zbero otroci za ta dan. Vsak pove tisto, kar najgloblje čuti, pa tudi, če molči, mu govori srce tihe in neslišne besede. Pa če povemo tudi vse najlepše in najboljše, ne bo nikdar dovolj; kajti materina ljubezen je brezmejna moč in materino trpljenje brezdanja cena, ki zasluži najlepšo krono. Imajo pa matere največjo ljubezen, ker so največ trpele.

Tvoja mati je stara. Bodi mlada ti za dve! Tvoja mati je trudna? Bodi ti močna za obe! Če nosijo matere svoje otroke v jutru življenja, naj otroci nosijo matere na večer!

Na materinski dan si moramo postaviti pred oči, da so nas naše matere vzgojile za člene v posvečeni verigi našega rodu in je naša dolžnost, da trdno držimo iz sedanjosti v prihodnost, kakor so bile naše matere člen v verigi iz preteklosti v sedanjost.

Ta zavest naj posveti spomin na naše matere.

Odgovori na pisma.

Razgovori z gospo Selmo.

Solnčnica. Zaradi raznih šelitev mi je prišlo Tvoje pismo šele pred kratkim v roko; zato zakasnel odgovor. Nič nisem slišala o izpremambah med vami. Zakaj pa se je moralo to zgoditi? Res je škoda, da so druge odpadle. Ali se ne da pomagati? Kaj se je tam zgodilo, ko si pisala, da je bila dotična razočarana in je odšla domov? To bi me prav res zanimalo. — Kako se Ti imaš zdaj? Sporoči kaj!

Irena. Ali si si naročila Vigred? Da jo imaš sama. Ali si se že kaj privadila v službi? Zaradi Tvoje zadeve pa le vprašaj zdravnika! Ni varno, kar tako puščati. K nam pa le večkrat prihajaj! Upam, da bodo odslej odgovori vselej točni.

Pozna cvetka. Tudi Tvoje pismo pride šele danes na vrsto, pa odslej bo že bolje. Zopet si mi toliko napisala, da kar dobro vem, kako se imaš. Veseli me, da se Ti je zdravje zboljšalo; gotovo boš še lahko uresničila svojo tiho željo. Delaj pa le počasi in preudarno v tem oziru in mnogo moli. — Vprašaj v Marijanišču ali v Joze finumu, pa boš že še naprej zvedela; tudi glede drugih vprašanj Ti bodo vse pojasnili. Kmalu se še kaj oglasi!

Jesensko solnce. Med tem pa je že zima na prevalu. Upam, da si za izgubo že dobila nadomestilo. In da na citre igraš, je pa kar

res lepo. Gotovo Ti ni dolgčas. Le še se oglasi!

Nikdar vesela Marija. Kar ne morem si misliti, da bi bilo to res. Le kakšno bolj veselo ime si poišči! Za Tvojo zadevo nisem mogla prav nič storiti, ker je povsod vse zasedeno. Upam, da si med tem časom že sama našla primerno službo. Oglasi se še kaj, da vem, kje si!

Skrita nepoznana. Torej si vse načrte spremenila. Šaj to si že večkrat storila in ni nič novega. Zdravje se Ti pa kar noče povrniti? Kako Ti je sedaj?

Trpeča. Res dolgo se nisi oglasila. In med tem časom se je toliko zgodilo. In zdaj na lastne oči vidiš, v kakšno nesrečo vodi nepremišljenost. Seveda Ti nisi ničesar kriva; z molitvijo pa boš največ lahko pomagala. Sporoči, kako se je zadeva uredila!

Marija. Torej si zdaj zopet doma! Prav je. Zdaj mi ni treba več toliko skrbeti za Te. Oglasi se še!

Bela cesta na loko. Tako malo si pisala? Zato samo pozdrav!

Vijolica D. Lepa hvala za novoletno, darilo. Hvala Bogu, da se Ti dobro godi! Kako pa je bilo v tečaju? Kako Ti je uspela agitacija za Vigred? Pogosteje se oglašaj!

Srečna Tončka. Hvala Bogu, da se je uresničila Tvoja želja! Vso srečo!

Ida. Moj odgovor je toliko časa izostal, da si gotovo že sama sebe preštudirala, če si pesimist ali ne. Tvojemu filozofiranju sem se res morala smejati. Razočarana pa boš gotovo, ker je moj odgovor kar kratek. — Pa še kaj piši!

Novinka. Žal, da Vigrednih naročnic prav malo poznam. S sprejemanjem naročnine in z razpošiljanjem se peča uprava, z Vigredino vsebino uredništvo, moj je pa le ta-le kotiček. — Seveda pa smeš tolikokrat pisati, kolikorkrat hočeš in jaz bom rada prebrala vsako Tvoje pismo in Ti tudi odgovorila. — Za g. zdravnika pošlji na uredništvo s posebno označbo »v roke g. zdravniku«. Pozdrav!

Seničica. Prav, da si prišla k nam! Kadar Ti je dolgčas, kar piši! To je res, dobra gospodinjka izobrazba Ti zagotovi dobro službo. Mislim, da se Ti ni treba potem bati v življenje, zlasti ko praviš, — da imaš sestrično, ki Ti bo gotovo rada pomagala. — Drugo pa človeka vsak dan zadene, en dan boljše, drugi dan slabše; zato se Ti ni treba vznemirjati. Pač pa se oboroži z največjo mero potrpežljivosti! Le kmalu se zopet oglasi!

Pustiti nade, to boli. Za Tvoje in Tvojih tovarišic delo se obrni na gdč. Lucijo Battestin, Ljubljana, Sv. Petra nasip, 57, ki se bavi z različnimi, tudi cerkvenimi ročnimi deli. Upam, da Ti bo tudi glede te tehnike znala svetovati. »Sonnenland« je dekliški list,

ki izhaja dvakrat na mesec in stane četrletno 30 Din. Čtivo je za izobražena dekleta. (Verwaltung des »Sonnenland« Innsbruck, Maximilianstr. 9) Naročilo oskrbi vsaka knjigarna. Hvala lepa za podobico in lep pozdrav!

Polončka. Tvoj nasvet glede obleke se bo dal kdaj porabiti. Pripomniti pa moram, da vse ni za vsakega in enotnosti v tem še nikoli ni bilo. Le pogledimo stare narodne noše, ki so bile za vsako deželno drugačne: štajerske drugačne kot kranjske, gorenjske drugačne kot dolenske. Zato se tudi v sedanjem času ne da vsem enako predpisati. — Krila so po novi modi že skoro do tal, kar bo pa že tudi preveč, kaj-ne? Če si bila kaj v mestu, si videla lahko, da so bili za ženske že škornji v modi. Torej vidiš, da moda skake iz ene skrajnosti v drugo, za pametnega človeka je pa kakor pri vsem: srednja pot — najboljša pot. Mislim, da tako tudi Ti misliš in se kar prav razumeva. Pozdrav.

Katica. Vidiš, tako je prav, da si tudi Ti prišla med nas! Prav nespametno se mi zdi, da za eno besedo, ki Ti jo kdo reče, tako reč našeneš. Prav posebno pa še, če nič kriv nisi. — Torej tako dobro si se imela zadnje

poletje, kar tri take lepe stvari! — Le še kaj se oglasi!

Trepetajoča rožica. Seveda je prav, da se navdušuješ za tako visoke ideale in moliš zato, da bi jih dosegla. Ni pa prav, da mi ne zaupaš svojega imena, zato danes nič več.

Simona. Tvoje pismo sem oddala v uredništvo za g. zdravnika. Drugič moraš dovolj frankirati!

Zapuščena. Vidiš, tak nemir pride v dekliško srce včasih prej, včasih pozneje in ni to nič čudnega. Le hoditi je treba vztrajno svojo začrtano pot naprej, brez oklevanja na desno ali levo, brez prevelike ljubezni na eno, brez sovraštva na drugo stran. Nič se Ti še ni treba razburjati zaradi možitve, za to je še čas. In nesrečna, da si? No, ne bo kaj posebno hudega! Piši pa še kmalu! Omenjeni naslov je prav tak, kakor moj.

Romana. Zdi se mi, da si se izognila težki nesreči. Hvala Bogu! Dobrega angela variha imaš! Upam, da boš znala ceniti božjo dobroto! — Glede zdravja se pa le potruži, da ga dobiš vsega nazaj! Varuj se prehlajenja, ker je vzrok za marsikatero bolezen. Kadar utegneš, mi še kaj piši! Konca popisane zgodbe ne razumem prav. Pozdravljena!

N * A * Š * D * O * M

F. G.:

Ko je bila Gorjančeva Metka nevesta.

(Nadaljevanje.)

Poročajo se Gorenjci največ ob sredah, da je potem svatba do petka končana. Dolinarjevi sosedje pa so po balo prišli že v torek. Čeprav so vsi vozovi okrašeni, se voz očeta starešine še posebno odlikuje; balarji — vsi z belimi predpasniki — pa vriskajo in se smejejo in Bog ne daj, da bi godec ne raztezal ves čas svoje harmonike! Na nevestinem domu so imeli balarji najprej kosilo. Seveda, godec je moral biti sit kar mimogrede, ker mladina hoče plesati in plesati.

Sele popoldne začno nakladati balo. Najprej nalože voz očetu starešini. Najprej veliko skrinjo; te pa nevestin mlajši bratec nikakor ne pusti rad od hiše, ker sluti, koliko je vredna. Pa je fantek moško sedel na skrinji in se ni umaknil, dokler mu ženin ni dal srebrnega predvojnega tolarja. Potem pa so pristopili balarji, kolikor jih je moglo blizu in poskušali dvigniti skrinjo. Pa je šlo počasi, počasi, čeprav je godec vneto pomagal. Ljudje pa so se čudili: »Koliko je le same pšenice, potlej pa še druga bala!« Na skrinjo so naložili še vreče, vse iz domačega platna narejene. Navrh pa še velik hlebec kruha, peto kolo, in flancat nanj, da

v novem domu Metki nikdar ne bo manjkalo kruha. Ko je bil naložen starešinin voz in je odpeljal, potem so prišli na vrsto še drugi vozovi. Postelje so kar postlali na ležeče omare, da so se videle lepe odeje in vezene rjuhe in blazine. Vsega dovolj je imela Metka in ljudje se kar niso mogli nagovoriti, koliko voz da so naložili. (Na Gorenjskem merijo balo na »tajselsne« in samce, t. j. na močne dvovprežne in lahke enovprežne vozove.) Balarjem pa menda še ni bilo dovolj in so nakladali na voz vse, česar jim Gorjančevi niso pravočasno potegnili iz rok. In če so jim branili, češ, da ono ni namenjeno za na vozove, so se izgovarjali, da bo Metki pri Gorjancu še vse prav hodilo. Nazadnje je korajžen fant ujel še petelina, se zavihtel ž njim na voz in z vriskanjem so pognali konje. — V domači vasi pa je bilo pred Dolinarjevo hišo zbrano že pol vasi in še več, da napase radovednost in pretehta, kako bo kaj težka mlada Dolinarica.

Potem pa je sinilo jutro poročnega dne. Iz Gorjančeve kuhinje je prijetno dišalo, kuharice so tekale semtertja in natakale kuhano vino onim svatom, katere je povabila nevesta in ki so se na okrašenih vozovih vozili skupaj. Oče Gorjanec je ponosno korčil po hiši, škornje dokolenke in najlepši žametasti lajbič je imel oblečen kakor ob največjih praznikih in mogočno je pušil viržinko.

Malo pred deveto so se z godcem pripeljali ženinovi svatje: njegovi botri, sosedje, drug z družico in na zadnjem vozu starešina z ženinom. Po Gorjančevem domu je starešina kar brž pozdravil teto, katera mu je kroginkrog klobuka pripela lep pisan venec, prepleten s srebrnimi nitkami. Tudi ženin bi bil rad pozdravil nevesto in je zato hitel v hišo, da bi jo čimprej videl. Najstarejša in najgrša ženska, kar jih je premogla soseska, ga je tamkaj pozdravila in na vsak način hotela, da je ona njegova izvoljenka. Po dolgem naporu se je je šele ubranil in potem, potem je prišla Metka, v črni svileni obleki in z belim vencem v laseh, objokana sicer in vendar vsa srečna. V zvoniku je že potrkavalo in oče starešina je priganjal, naj že odrinejo v cerkev. Metka je v mislih še enkrat obiskala vse ljube kotičke v domači hiši, se poslovila od navzočih, nato pa se jokaje zgrudila k očetovim in materinim nogam, prosila odpustčanja za vsa žaljenja in pa svetega blagoslova za zakonski stan. Tudi oče in mati nista skrivala solz, ko sta pokrižala in pokropila Metko in njenega ženina. Pa je zaigral godec in svatje so hiteli na vozove in v veselem diru proti cerkvi: naprej sosedje in sorodniki, potem drug z družico, teta z nevesto in na zadnjem vozu starešina z ženinom. Solnce, ki je zjutraj tako lepo posijalo, se je skrilo za oblake, kakor bi sočuvstvovalo z žalostno nevesto in prav narahlo je začelo snežiti. Pa so uganile ženice: »Boljših znamenj pa že ne: žalostna nevesta — vesela žena; pa sneži tudi, to bo bogatija!« (Deževati na poročni dan ne sme, ker dež pomeni solze.)

Za svati pa so se udrle v cerkev radevedne ženščine in niso prav nič tako pobožno molile kakor Metka in Janez; samo pazile so na različna znamenja, iz katerih bi mogle sklepati na bodočnost mladega para. Na čigar strani bodo sveče slabše gorele, tisti bo prej umrl; kdor bo šel po končanem obredu prej okrog oltarja, tisti bo imel več besede pri hiši; ako bosta ženin in nevesta pred oltarjem stala daleč vsaksebi, bo v zakonu prišel hudobec mednje in razdril zastopnost. Še to so pogledale ženske, s kolikero žido ima ženin povezan šopek za klobukom: ako bi bila samo enobarvna, potem bodo otroci samo dečki ali samo deklice; ako pa je večbarvna, potem bodo namešani.

Po poroki so se takoj odpeljali na novi dom; sedaj pa sta se peljala na predzadnjem vozu starešina s teto in na zadnjem ženin z nevesto. Koncem vasi pred vaško gostilno so fantje pripravili preprego: z vrvjo so zaprli cesto in vóz niso pustili dalje, dokler starešina ni plačal za nekaj litrov vina. Svatje so ga le pokusili, ostalo pa pustili fantom. Prihodnjo preprego je moral plačati ženin, potem drug in če bi bila še kakšna, potem bi prišli na vrsto še drugi svatje.

Pozno popoldne so se šele pripeljali do Dolinarjevega doma. Tukaj pa niso mogli

tako gladko domov. Hiša je bila zaklenjena in nikjer ni bilo videti žive duše. Godec, ki mora vedno skrbeti za židano voljo svatov, je trkal na vrata in prošil, naj jim odpro. Pa se je oglasil hišnik — oni, ki na gostiji toči vino — in povedal, da gospodarja ni doma in da zato neznanim tujcem ne odpirajo. Pa godec je še trkal in prošil in ker se ga ne morejo odkrižati, vržejo od znotraj med svate zunaj star lonec, pa še škrepete, pa še rešetov obod. Pa svatje so stanovitni in se ne dajo odgnati in le prosijo, naj jih spuste v hišo. Potem se je omeščal tudi oče hišnik in je bil voljan odpreti, če mu le postavijo »poroka«, da bo videl, če so res pošteni ljudje. In godec je pobožno zaprosil: »V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha nam odprite!« Takrat je hišni oče odprl duri na stežaj.

Takoj za hišnim očetom pa je v veži stala starejša Janezova sestra, ki je po materini smrti gospodinjala na Dolinarjevem. Pozdravila je mlado gospodinjno, ji izročila kuhalnico in ji napila. Metka je izpila vino, v prazno čašo pa spustila cekin, katerih ji je mama ob slovesu še posebej podarila v ta namen, da bo z njimi obdarovala Janezovo sestro in brate. Tudi dekle in hlapca je Metka obdarila prvi dan, da jo bosta bolj ljubila in spoštovala.

Po malem prigrizku so svatje šli plesat. Prvi ples sta plesala ženin in nevesta, drugega teta in starešina, potem drug in družica. Potem šele odidejo v hišo, kjer se začne svatba. V izbi, kjer je gostija, okna ne smejo biti zagrnjena. Hudobni jeziki bi sicer obrekovali, da na mizi ni bilo dovolj jesti in piti in so se zato bali pokazati. Pa so se vendar pri Dolinarju mize kar šibile pod krožniki s poticami, bobi in flancati. Hišni oče je skrbel, da so bile steklenice vedno polne in kuharice so prinašale jed za jedjo. Še berači in otroci v veži so imeli »ohcet«, tako so se gostili.

Po Ave Mariji se je drug peljal še po pogačarico. Kar potihnilo je v hiši, ko sta se čez dobro uro vrnila in prinesla v hišo pogačo, na kateri je gorelo dvanajst svečic in so se v tisti svetlobi lesketala zlata in srebrna banderca. Saj morda poznate gorenjsko svatovsko pogačo, katera žal izumira: velik hlebec, okrašen z banderci in šopki in na katerem je tudi sedem punčk, oblečenih kakor sedem svatov. Prav te svate mora čuvati oče starešina, da mu jih ne ukrade kdo izmed navzočih svatov; drago bi jih sicer moral odkupiti, pravtako kakor če kdo ženinu med plesom ukrade nevesto.

Vse je bilo veselo, vse je pelo in bilo židane volje; ako pa je dobra volja hotela ponehati, pa sta godec in drug spet uganila kakšno burkasto. Le opolnoči, ko so svatje zapeli:

»Oj z Bogom, nevesta, tvoj ledik stan,
saj si bil ves čas prav držan;
zdaj žena poročena si,
sam Bog naj dneve žegna ti!«

in je teta snela nevesti venec, tedaj je vse nekam potihnilo. Še ženin Janez je imel solzne oči.

Ker so svatovali še v četrtek, so šli to jutro svatje v cerkev. Šele proti opoldnevu je nevesta Metka opasala bel predpasnik in kot zadnja rihta so prišle na mizo suhe češplje. Ker je bila »ohcet« prosta (oče staršina ni povedal nič računa), so svatje prostovoljno darovali nevesti in odhajali drug za drugim. Vsak pa je dobil še za popotnico kos potice in ocvrtnino.

Nevesta Metka pa je drug dan spletla svoj poročni venec in Janezov šopek v dolgo kito in jo povila okrog kriza, katerega je dobila za poročni dar.

Pridobivajte novih naročnic!

Gospodinjstvo.

Imamo nekaj navodil, ki bi jih morala vedeti vsaka gospodinja, preden prične z gospodinjstvom. So to nekatere zapovedi za gospodinjjo, ki jih mora izpolnjevati, ako noče v gospodinjstvu nazadovati. Naj nobena izmed čitateljic ne reče, ko jih bo prečitala, saj to ni tako hudo. Vsem takim povem to-le: Bogatini te zapovedi nekaj časa lahko preamljajo in ne zapazijo škode; kmalu pa se izkaže, da tudi največjemu bogastvu lahko-miselnost škoduje; kajti velika premoženja so bila že uničena prav zaradi tega. Večkrat seveda čutijo šele potomci zle posledice.

Pa pojdemo zapovedi pogledat!

Prva temelji na resnični modrosti: Izdaj manj, kot pa zaslužiš! Ne zadošča namreč, da s svojimi dohodki samo shajaš, treba je, da varčuješ in kaj prihraniš. Nič ne stori, če je to tudi samo malenkost, glavno je, da varčuješ. Na ta način skrbiš za čas, ko bodo potrebni izdatki presegle tvojše dohodke ali ko sploh dohodkov imela ne boš. Izdatki so namreč gotovi in trajni, dohodki pa ne.

Da pa boš prvo zapoved lahko vršila, si moraš zapomniti takoj drugo: »Zapisuj dohodke in izdatke! Vsako malenkost zapiši in ne varuj pri tem same sebe! To pa storiš, če takih izdatkov ne zapišeš, na katere ne misliš rada. S tem pa seveda nepotrebnih izdatkov ne uničiš. — Prav posebno pa mora to zapoved vršiti tista gospodinja, ki nima vsak teden ali vsak mesec enakih dohodkov. Neenaki dohodki so že marsikoga uničili, ker niso znali preračunati povprečnih dohodkov in urediti po tem svojih izdatkov. Ne daj se pa zapeljati pri izdatkih, da bi si jih odmerila po najvišjih dohodkih, sicer bi ti bili v drugem času prekratki in bi se morala zadolžiti. To pa je začetek konca.

Zelo važna je zato tretja zapoved: »Ne izposojaj si! Ne delaj dolgov!«

Kredit je gotovo za rokodelca ali trgovca velike važnosti, za privatno gospodinjstvo pa so dolgovi največja skrb.

Da pa te ne napade skušnjava, da bi se zadolžila, kar se ti v današnjih razmerah tako lahko pripeti, uvažuj četrto zapoved, ki se glasi: »Ne računaj z negotovimi dohodki!« Nikoli ne računaj s plačilom, ki ga imaš še dobiti, le kar imaš v rokah, je res tvoje in s tem lahko razpolagaš.

Če pa si imela kake izredne dohodke, jih nikar ne porabi za redne izdatke; ti izdatki bodo vedno prihajali, dohodkov pa ne bo vselej takih. (Dalje prih.)

Kuhinja.

Švicarski zrezek. Zreži meso od telečjega stegna na prst debele koščke, dobro jih potolci, nasoli, na razbeljeni masti po obeh straneh naglo opeci ter jih sproti polagaj v pripravljeno kozico. Prideni žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja, limonove lupine, kozico dobro pokrij in duši zrezke približno pol ure. Ko se meso zmečča, prilij malo juhe ali vode, par žlic kisle smetane, limonovega soka in pusti, da še malo prevre. Zraven se podajo kaki cmoki ali polenta.

Pljuča z rižem. Na masti zarumeni malo moke in zrezano čebulo; prideni drobno sekljana kuhana, a ohlajena pljuča, zelenega peteršilja, malo soli in vode, v kateri so se kuhala pljuča. Ko vse skupaj dobro prevre in je primerno gosto, deni na sredo skledo v kupček, okrog pa deni venček riža, ki ga zmečaj v ostali vodi od pljuč. Preden daš jed na mizo jo lahko potreseš povrhu še s parmezanom.

Ječmenčkov kuh. Počasi kuhaj na mleku $\frac{1}{4}$ litra opranega ječmenčka, da se zgosti. Hladnemu primešaj 5 žlic presnega masla, žlico sladkorja, drobno zrezane limonove lupine, en rumenjaki in trd sneg beljaka. Vse skupaj dobro zmešaj, deni v namazano kozico ali model ter peci približno pol ure.

Jetrna pirejuha. Na tanke rezine zrezana goveja jetra praži na masti z drobno zrezano čebulo, majaronom in poprom. Ko so jetra mehka, jih stolči, deni nazaj v kozico, zalij z vročo juho ali vodo, dodaj soli, par žlic kisle smetane ali kisa ter pusti, da prevre. Juho vlij na opečen kruh.

Mešana solata. Skuhaj lečo, droben fižol (fižolico), krompir, peso, korenje in rumeno kolerabo. Ohlajeno — razen leče in fižola — vsako posebej prav na drobno zreži. V primerne skledo deni na sredo kup zelene solate, okraji jo z majhnimi kupčki krompirja, pese, fižola in drugim, tako da se barve menjavajo. Vmes deni na koleščke zrezana trdo kuhana jajca. Vso pripravo zabeli že preje z oljem in kisom vsako posebej. Tako pripravljeno solato zabeli po vrhu še s polivko, ki jo pripravi tako: v lončku dobro vmešaj malo kisa, limonovega soka, olja, sol, poper, pretlačen rumenjaki trdokuhanega jajca in sirov rumenjaki. — Pripravi se mešana so-

lata tudi tako: vso pripravo, razen zelene solate, zabeli, vse skupaj zmešaj, deni na sredo skleda, okrog pa v majhnih kupčkih zeleno solato.

Jajca s hrenom. Skuhaj jajca, a ne prav trdo, jih olup, zreži na štiri dele, posoli, polij z oljem in kisom in potresi še z narstroganim hrenom.

D O M A I N D R U G O D

Vodstvo bratovščine sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani iskreno prosi cenjene Vigrednice za brezplačno izdelovanje kvačkanih delov za mašne srajce, koretlje, ministrantska haljica in drobnih čipk za korporalije in purifikatorije. Izdelki se porabijo za naše in misijonske revne cerkve. Čas dela je do konca meseca junija.

Nit in vzorci se določijo po pošti. Vendar pa vodstvo bratovščine prosi, da pismene oglase podpisajo tudi častita župnijska predstojništva ali voditelji Mar. družb.

Naslov na voditelja g. kanonika Al. Stroja v Ljubljani Pred škofijo 9 ali na učiteljico Valerijo Jerajevo, Jegličeva cesta 10. III.

Narajajoče uničevanje krščanske družine, oskrnjevanje zakona in pregrešne zablode, ki so bile po krščanskih družinah do zadnjega desetletja povečini neznane, so napotile sv. očeta, da je razglasil novo okrožnico. V tej poslanici (encikliki) papež kliče na slovesen način v spomin sliko krščanske družine, očiščene od zmot, katere so jo onečastile. Opozarja na temelje, ki na njih sloni krščanska družina. Zakon bodi tak, kakršnega je Bog postavil in hotel imeti. Trojni je cilj, ki ga zakonska zveza ne more in ne sme nikdar pogaziti: potomstvo, zvestoba, svetost in iz nje izvirajoča nerazdružljivost. — Papež kliče vsem katoličanom v spomin naj pomagajo varovati krščanski zakon in krepiti krščansko družinsko življenje.

Učiteljice Vigrednice naj ne pozabijo, da je o veliki noči zborovanje »Misijonskega odseka«, kamor naj prineso izgotovljena ročna dela za misijonsko razstavo.

Poročni prstan so prepovedali boljševiki v Rusiji. Pravijo, da je to znak suženstva.

Jubilej sv. Elizabete. Leta 1231. je umrla mati ubogih grofinja Turinška Elizabeta. — Nemčija bo za ta 700 letni spomin priredila — prav v duhu svetnice — »d a n u b o g i h,«

ko bodo po vseh župnijah poiskali najrevnejše, jih povabili na karitativno svečanost in jih primerno obdarili. Sredstva bodo pravočasno oskrbeli.

Prvi dom duhovnih vaj za žene — v Zagrebu. — V višini 50 m nad zagrebško Ilico se dviga nova ponosna stavba: »Dom duhovnih vaj za ženstvo.« Dom je blagoslovil zagrebški nadškof dr. Anton Bauer lani na praznik sv. Jožefa. Gospodinjstvo oskrbujejo sestre sv. Križa.

S stavbe se nudi krasen razgled na Zagreb in okolico. Dom je zgrajen zelo okusno, higijenično in praktično; nad vhodom v kapelo se dviga velik pozlačen križ z napisom: »U križu je spas«.

V vsakem nadstropju ob hodniku so razvrščene sobe in posamezni prostori: kuhinja, jedilnica, 5 kopalnic, drvarnice, zakristija, knjižnica itd. Okrog doma se razprostira krasen park, vinograd, sadni vrt in hrastov gozd. — Do sedaj je bilo v domu 11 tečajev duhovnih vaj in sicer: za gospe, učiteljice, akademičarke, matere in kmetska dekleta. — To je prvi in edini dom duhovnih vaj za ženstvo v naši državi. Želimo le, da bi se v njem tudi slovenska dekleta večkrat shajala. Velike milosti duhovnih vaj, ki jih človek opravlja v popolni tišini in zbranosti, zna precentiti le oni, ki je to sam preizkusil. — Prve slovenske duhovne vaje za slovenska dekleta so se vršile od 31. jan. do 4. febr. Cena za vso oskrbo v tečaju znaša 120 Din.

Žena v sovjetski industriji. Ker zahteva izvršitev petletnega industrijskega načrta vedno novih delovnih sil, nameravajo strokovne organizacije pridobiti nove stotisoče žen za delo v industrijah. Žene bodo oprostile tako, da ustanove nove zavode za otroke in deco ter pomnože število javnih ljudskih kuhinj. — Ženo torej hočejo iztrgati iz družine, hočejo ji iztrgati otroke. Kam to pelje, si sami lahko mislimo, ko vemo kakšno vzgojo hočejo dati boljševiki otrokom.

I. P.

D O B R E K N J I G E

Primorske novele, Magajna Bogomir. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celju. — Po večletnem sodelovanju pri »Mladiki« in »Domu in svetu« je mladi, že priznani slovenski pisatelj s to knjigo prvič stopil pred širšo javnost. Ne bi verjel, da je v drobnem snopiču novel zajete toliko pristne

in nepotvorjene lepote. Vsa zbirka je ena sama pesem slovenske bolečine, spev o topli ljubezni do prelepe domače zemljice in človeka na njej. Da je ljubko in še vedno lepo črtico »Hadžija Vlašič« napisal že v šestnajstem letu svojega življenja, mu more biti le v ponos. Nekatere izmed novel so snovno

in oblikovno dozorele umetnine. Oprema knjige je lična.

M. Humek: Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno s 102 podobama in 2 barvanima slikama. **Druga predelana in pomnožena izdaja.** — Ljubljana, 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Kako nujno potrebno nam je kratka, a zato vendarle izčrpna in vsestransko uporabno delo višjega sadjarškega nadzornika **M. Humeka** o negi domačega vrta, dokazuje že dejstvo, da je knjiga doživela v razmeroma kratkem času drugi natis. — Nova izdaja se odlikuje v vsakem pogledu: vsebinsko je temeljito razširjena in izpopolnjena, podob je kar 33 več nego v prvi izdaji, ako sploh ne štejemo obeh barvnih slik; papir je izvrstten in vsa zunanja oprema knjige je trpežnejša, tako da smo skratka lahko ponosni, da jo imamo.

— **Splošno vrtnarstvo** obsega poglavja o uredbi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenju ter o glavnih vrtnarskih delih: **Posebno vrtnarstvo** o zelenjadarstvu, o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin ali lončnic ter o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. — Knjiga obsega 234 strani velike oblike ter velja broširana 42 Din, v celo platno vezana 54 Din. — Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Novi načrt Ljubljane s seznamom ulic. Lični in vseskozi natančni ter najnovejšemu stanju odgovarjajoči načrt stolnega mesta Ljubljane je nedavno izšel v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. S tem delom smo naposled dobili zanesljiv in obenem na višku sodobne kartografske tehnike stoječ načrt našega mesta. Nadalje vsebuje seznam pod posebnimi naslovi točen pregled javnih poslopij in uradov, cerkva, knjižnic, konzulatov, hotelov, vojaških uradov in vojašnic, denarnih zavodov in zavarovalnic v lastnih poslopijih, šol in dijaških zavodov, bolnic, spomenikov, športnih in zabavnih organizacij oz. prostorov, z označbami, kje jih je treba po načrtu poiskati ter z navedbo ulice in kraja. Cene so sledeče: Sam seznam 5 Din. Načrt v 5 barvah s seznamom 25 Din, načrt nalepljen na karton z žepni obliki s seznamom 45 Din, na platnu s palicami s seznamom 55 Din. Za one, ki so načrt sami že kupili, pa je seznam sedaj na razpolago za 5 dinarjev.

Med najpomembnejše knjige praktične vsebine, kar jih je zadnji čas pri nas izšlo, smemo prištevati »**Kmetijsko kemijo**«, ki jo je napisal ing. agr. **Ivo Zobec**, profesor

realne gimnazije, in ki je pravkar izšla v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. V platno vezana Din 52, v polplatno Din 45. Ako hočemo iz temelja izboljšati razmere, ako nam je resnično na napredku kmetijstva, potem je jasno, da potrebuje naš kmetovalec najprej strokovnega, to se pravi, znanstvenega temelja, na katerem more osnovati svoj načrt za izboljšanje produkcije. Zato je bilo nujno potrebno, da smo dobili »**Kmetijsko kemijo**«, ki bo nudila kmetovalcu baš tisto znanje, ki mu je potrebno. Knjiga je razdeljena v anorgansko in organsko kemijo, kmetijsko kemično tehnologijo in agrikulturno kemijo. V anorganski kemiji se obravnavajo tiste osnove kemije, ki tvorijo podlago za umevanje kmetijske znanosti; v kemijski tehnologiji se podaja kratek pregled kmetijske industrije, agrikulturna kemija pa govori o najvažnejšem v kmetijstvu: o prehrani rastlin, živali in človeka. Torej ne le kot učna knjiga na kmetijskih šolah, ki je bila že nujno potrebna, marveč tudi kot prepotraben učni pripomoček za vsakega naprednega kmetovalca je naznanjena knjiga res dragocen zaklad. Toplo priporočamo vsakemu, ki ga more in mora zanimati!

Les verbes français. V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšel pravkar pod gornjim naslovom »**Francoski glagol**« na 60 straneh izredno praktično sestavljen, pregleden spis o francoskem glagolu, ki bo tako učiteljem kakor učencem francoskega jezika izredno dobrodošel! Dr. **Janko Kotnik**, znan že izza izvrstnega slovensko-francoskega slovarja, ki je izšel v isti založbi, je podal s tem delom priročno, vsakomur, kdor se uči francoščine, neobhodno potrebno knjigo. Cena Din 10.

Iz uredništva. Vse p. n. sotrudnike in sotrudnice vljudno prosimo, da oprostite, ker smo zaradi materi posvečene številke morali njihove prispevke odložiti za 4. številko. Tudi nadaljevanje življenjepisov velikih žen in »Očetov naših imenitna dela« pride v prihodnji številki.

Čitajte na platnicah oglas Jugoslovanske knjigarne o LJUDSKI KNJIŽNICI. Vabimo Vas, da sledite temu klicu, da se poslužite posebno ugodne priložnosti za nabavo knjig trajne vrednosti, kakršne Vam bodo zmerom zveste tovarišice in prijateljice.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 2 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravnitvo je v Ljudskem domu.

Od dobrega najboljšje je le

GRITZNER-ADLER

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba! Najboljši material!

Pisalni

stroj

v

3

velikostih!

Na veliko!

Na malo!

GALANTERIJA

ogavice za dame, gospode in otroke, **srajce**, **ovratniki**, **kravate**, triko-pe-rilo, puloverji, sprehajalne palice, dež-niki, nahrbtniki, ženske torbice, razne ščetke in ogledala, dišeča mila, razni **trakovi in vezenine**; **kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike**.
Cepilni noži, škarje za trte, Solingen-noži in škarje itd. po najnižji ceni samo pri tvrdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

(Za vodo, blizu Prešernovega spomenika)

Čekovni račun št. 12.005 - - - Telefon št. 2913

Cene solidne!

Postrežba točna!

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

Najmodernejša grafika Jugoslavije

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA
LJUBLJANA**
Miklošičeva cesta

Podružnice:

CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c.101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

**700.000 ZAVITKOV
ELIDA SHAMPOO
PRODANIH V ZADNJEM LETU!**

**DOKAZ
NJEVOVE RAZ-
ŠIRJENOSTI!**

Teh 700.000 zavitkov Elida Shampoo, bi doseglo, ako bi jih položili drug vrh drugega, višino od približno 3500 m, bi torej Triglavsko pogorje nadkriljevalo za približno 600 m.

*La negovanje
las*

ELIDA SHAMPOO